

UTED

AYLIK HAVACILIK DERGISI • MONTHLY AVIATION MAGAZINE • YIL-YEAR: 9 • SAYI-ISSUE: 106 • EYLÜL-SEPT'2000

Teknik Handling'te Yeni Bir Yaklaşım

CREW CONCEPT

UTED ON-LINE
www.uted.com

HAVACILIK DÜNYASINA AÇILAN PENCERENİZ:

UTED

Dünyada ve ülkemizdeki gelişmeleri yakından izleyen derginiz UTED, aylık yayınını, havacılık konusunda Türkiye'nin en deneyimli yazı kuruluyla hiç kesintisiz sürdürüyor.

UTED dergi; tüm havayolu kuruluşları ve personeline, VIP ve CIP salonlarına, tüm devlet kademelerine, basına, havacılıkla ilgili akademik kuruluşlara ve abonelerine dağıtılmaktadır.

Ayrıca reklamlarınız web sitemizde de yayınlanarak sizlere internet üzerinden de ulaşılacaktır.

Sizde bu seçkin kitleye hizmetinizi ve ürünlerinizi tanıtan reklamlarınızı, dergimiz aracılığıyla sunabilirsiniz.

SİZE HER ZAMANKİNDEN DAHA YAKINIZ...

UÇAK TEKNİSYENLERİ DERNEĞİ

İstanbul Caddesi, Üstöğlü Apt. No: 24 Kat:5 Daire: 8

Bakırköy-İstanbul

Tel : (0212) 542 13 00-543 29 74

Fax: (0212) 542 13 71

E.mail: uted@turk.net

Internet: www.uted.com

UTED'DEN KISA... KISA....

Değerli Arkadaşlarım;

Bildiğiniz üzere dernekler üyelerinin mesleki, sosyal, kültürel faaliyetleri için kurulmuş örgütlerdir.

Bizler de bu görevimizi yaparken günün koşulları ve üyelerimizin istekleri doğrultusunda bu çalışmaların dışında sizlere daha faydalı olabilmek için, bazı faaliyetler sürdürmekteyiz. Bunların bazılarını kısa kısa baktığımızda;

Sizlerin her zaman karşı karşıya kaldığı veya kalabileceği iş kazalarına karşı sizleri uyarmakta, üzücü olaylarda da tedavinizi en iyi şartlarda yaptırmanızı sağlamaktayız.

Ayrıca sizlerin ekonomik sorunlarınızı çözebilmek için gerek THY yönetimine, gerekse HAVA-İŞ sendikamıza sorunları iletmekte ve çözüm önerilerinde bulunmaktayız.

Sivil havacılıkta son zamanlardaki kural değişikliklerinin takipçisi olmakta, yaşanan lisans ve yetki kargaşasının çözümü için ilgili departmanlarca görüşmeler yapmaktayız.

Ayrıca yeni uygulamalar için düzenlenen tüm toplantı ve sempozyumlarda sizleri temsil etmekte, bize göre aksayan veya aksayacak yanları ortaya koyarak sistemin bize uygunluğunu sağlamaya çalışmaktayız.

Her gün giydiğimiz koruyucu melbusat ve resmi elbiselerin model ve biçimini biz belirlemekte, kalitesinin iyi olabilmesi ve modele sadık kalınabilmesini denetlemek için ihalelerde sizlerin istek ve görüşleriniz doğrultusunda en iyiyi en kullanışlıyı seçmek için uğraş vermekteyiz.

Bu uğraşlarımız zaman zaman gerek alım satım komisyon başkanlığının, gerekse muayene kurulunun bizce yanlış tutum ve kontrolleri sonucunda sekteye uğrasa da, çalışmalarımız devam etmektedir.

Bu çalışmalarımızın yanı sıra UTED Dergi, sektörün en bunalımlı olduğu bu dönemde bile hiç aralıksız aksatılmadan tüm olumsuz koşullara rağmen yayın hayatını sürdürmekte, sizlere sadece havacılıkla ilgili haber akışı sağlamakla kalmayıp, eğitiminize de destek sağlamaktadır.

Son zamanlarda bizim dışımızda gelişen, tamamen işvereni ilgilendiren teknik uçuş ekibi çalışmalarını yakından izlemekte, bu çalışmaların uçak teknisyenleri arasında çalışma başarısını bozmayacak düzeyde olabilmesi için görüş ve önerilerinizi ilgili departmana sunmaktayız.

Ayrıca sizlerin en büyük gereksinimi olan sosyal tesis çalışmalarımız devam etmekte olup en kısa zamanda sizlere müjdeli haberler vermenin beklentisi içerisindeyiz.

Türk Sivil Havacılığının en eski ve en büyük derneği olan UTED, sizlerin, bizlere ileteceğiniz görüşler doğrultusunda faaliyet alanını genişletecek, şu ana kadar yaptığı başarılı çalışmalarını yeni faaliyet alanlarında da sürdürecektir.

Bunun için siz üyelerimizin, sizlerin her gün içinde olan beraber çalıştığınız Yönetim Kurulunu oluşturan arkadaşlarımıza, yönetiminizin yapabileceği yasalara uygun isteklerinizi sunmanız, yönetiminizle faaliyetleri paylaşmanız şu anki UTED'i daha da başarılı kılacaktır. **Saygılarımla....**

Short Speeches From UTED

Dear Friends;

As you know, associations are organizations which are established for vocational, social and culturel facilities of their members.

While we are fulfill our duty, according to requests of our members, except this business, in order to be much usefull, we continue some facilities. When we take a short look;

We warn you against any business accidents which you always encountered or will encounter, and to have you medical treatment done under best conditions.

Besides, in order to solve your economic problems, we advise them either to administration of THY or to HAVA-İŞ labour union and present solution proposals.

We are the follower of the last rules changes in civilian aviation, and having conversations with related departments in order to solve licence and authorization confusion.

Also, we represent you in all assemblies and symposiums which are intended for new applications, and try to allow the conformity of systems to us by unfolding the defects or future defects.

We indicate the model and the shape of official uniforms and protective dress which we all wear, in order to have good quality and inspect the loyalty to model, during awardings, we perform to choose the best and most usefull according to your requests.

Althougth, our professions are being interrupted by eighter Sale and Purchase Commission Presidency or Treatment Assembly due to their mishandling and control, we still continue our work.

Moreover, UTED magazine continues non-stop its publication life in spite of all negative conitions, not only inform you the news in aviation life but also supports you in your education.

Recently, we closely follow the work of Technical Flight Group which developed out of our control, and concerning precisely the employer, and present our experiment and proposals to related department in order to allow these works in peacefull level among all Plane Technicians.

Also we continue to our works in social establishment which is your major requirement, and and willing to give you happy news.

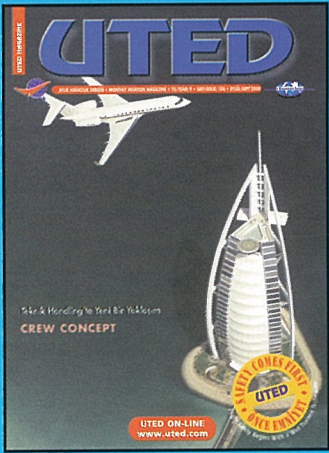
UTED, the oldest and biggest association of Turkish Civilian Aviation, will extend its facility scope according to your experiments; continue its skillfull performance also in new facility scopes.

Therefore, your accordingly presentations which you advise to our friends in Board of Directors, and share the facilities with your Administration with whom you work all the time, will make UTED much skillfull. **Respectfully.**

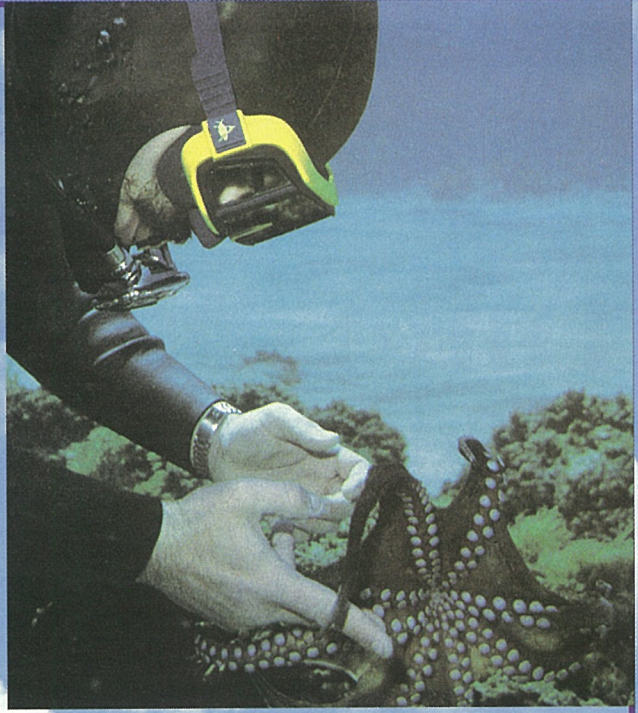
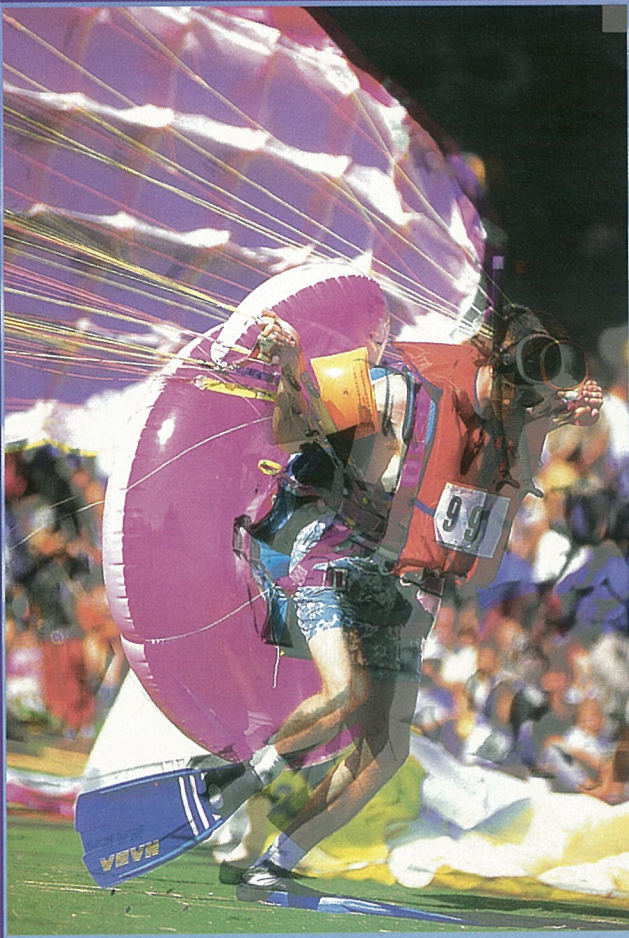
Sefa Inan / Başkan
UTED President

İçindekiler / Contents

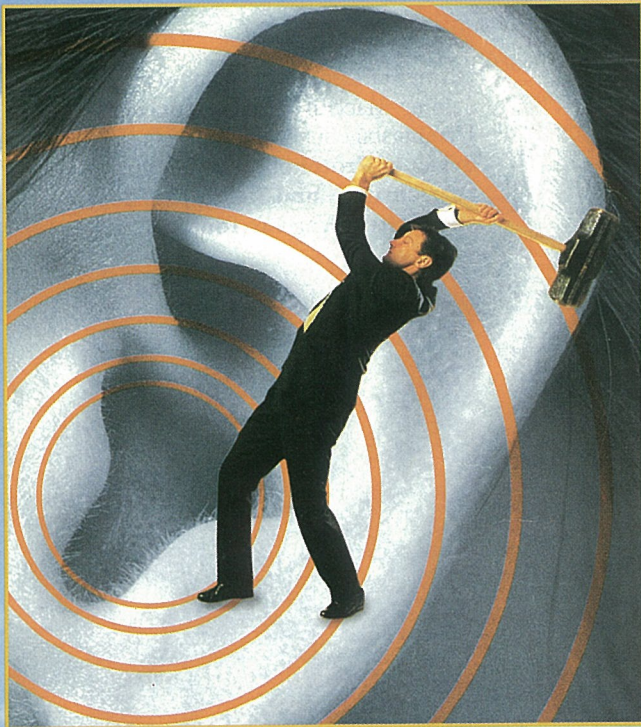

UTED
UTED AIRCRAFT ENGINEERS INTERNATIONAL ÜYESİDİR
SAHİBİ VE SORUMLU YAZIŞLARI MÜDÜRÜ:
SEFA İNAN
EDİTÖR
&
REKLAM VE HALKLA İLİŞKİLER
KEMAL KANAT
GENEL KOORDİNATÖR
SERMET DEMİRCİOĞLU
YAZI KURULU:
Dr. Oya Torum, Kpt. Akın Diler, Erhan İnanc, Hidayet Kapkaç.
KATKIDA BULUNANLAR:
Turan Körez, İsmail Tutal, Önal C. Akbaş
YÖNETİM YERİ:
İstanbul Caddesi, Üstüçü Apt. No: 24 Kat:5
Daire:8 Bakırköy/İstanbul
Telefon: (0212) 542 13 00 / 543 29 74
Fax: (0212) 542 1371
Lokal Tel: (0212) 571 39 23
E.mail : uted@turk.net
Web Site: www.uted.com
Webmaster: Korhan Kutval
YAPIM:
(Dizgi, tasarım-uygulama, mizampaj, çeviri ve diğer editöryal hizmetler)
ARTI YAYINCILIK TANITIM LTD.
Genel Koordinasyon: İlhan Özdemir
Redaksiyon, düzelti : Onur Özdemir
Dizgi: Neşe Kum
Telefon:(0212) 251 52 43 / 251 52 44
Fax: (0212) 243 31 63
E.Mail: taviation@turk.net
RENK AYIRIMI VE FİLM ÇIKIŞLARI:
Şan Grafik Ltd. 0212 522 87 79
BASKI VE ÇİLT :
DünyaYayincılık A.Ş. 0212 629 08 0 8
KAPAK:
Dubai de Burj Al Arab Oteli
DERGİMİZDE YAYIMLANAN YAZI VE FOTOĞRAFLARIN
TAMAMI YA DA BİR KISMI, KAYNAK GÖSTERİLMEK
KÖŞÜLÜ İLE, KULLANILABİLİR

• Gündem	3
• İçindekiler	4-5
• Haberler	6-11
• Yükselen Okyanus Isısı Buzları Kırılmaz	12-13
• Piri Reis'in Esrarengiz Haritası	14-16
• Havacılık Önderleri	17
• Uçuş Noktası: Selanik	18-20
• Diriliş	21
• Görüş	22-25
• Crew Concept	28-29
• HUZAD	30-31
• Dijital Fotoğrafçılık	32-33
• Aerospatiale Füzelerinin Teknolojik Gelişimi	34-36
• Sağlık	38-39
• Spor: Paraşüt	40-41
• Sualtı Dünyamız	42-44

- **Kültür Sanat** **45**
- **Teknolojide Yenilikler** **46**
- **Soru-Yanıt** **47**
- **Anlaşmalı Yerler** **48**
- **Güzel Sözler** **49**
- **Bulmaca** **50**

Helikopter ihalesi Amerika'nın

Türk Kara Kuvvetlerinin Taarruz Helikopteri ihtiyacı için açılan ihale sonuçlandı. İhaleyi tahmin edildiği gibi en yüksek şansa sahip olan "Bell Helicopter Textron" firması aldı. İhalenin sonuçlanmasından sonra Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı bu gelişmenin memnuniyetle karşılandığını ve Ameri-

ka'nın, Türkiye'nin meşru savunma ihtiyaçlarının karşılanmasına katkıda bulunmaktan memnuluk duyduğunu belirtti.

Amerikan Hükümetini sevince boğan bu ihale sonrası Bell şirketinin bir sözcüsü silah ihraç politikaları ve yasaları çerçevesinde hareket edileceğini ve insan haklarının da dikkate alınacağını söylerken "aba altından sopa göstermeyi" de ihmal etmemiş oldu.

Geçen ayki bulmacayı doğru olarak çözüp gönderenler arasında yapılan çekilişte sayın Mustafa Üstündağ, Derya Sayın, Yaşar Gökkaya ve Önder Senyücel, Beyazadam kitabevinden birer roman kazanmışlardır. Gösterdiğiniz ilgiye ve BEYAZADAM kitabevine teşekkür ederiz.

UTED Dergi

Emirates'in Dispeç okulu

Emirates Havayolları Eğitim Koleji, Teksas Havayolu Uçuş Dispeç Eğitim Merkezi ile işbirliği anlaşması imzaladı. Bu anlaşmayla Emirates, Amerika dışındaki ilk FAA

(Amerikan Sivil Havacılık Otoritesi) onaylı okula sahip oldu. Büyük okullarla işbirliği yapmaktan mutlu olduklarını söyleyen Emirates Eğitim Müdürü Muhammed Alkhaja, anlaşma ile bölgede önemli bir eksikliğin giderilerek yüksek standartlarda eğitim verileceğini söyledi.

Pardon içinizde pilot var mı ?

Amerika Birleşik Devletleri'nde tek motorlu bir uçağın pilotu uçuşta fenalaşıncı uçağı indirmek yolculara düştü.

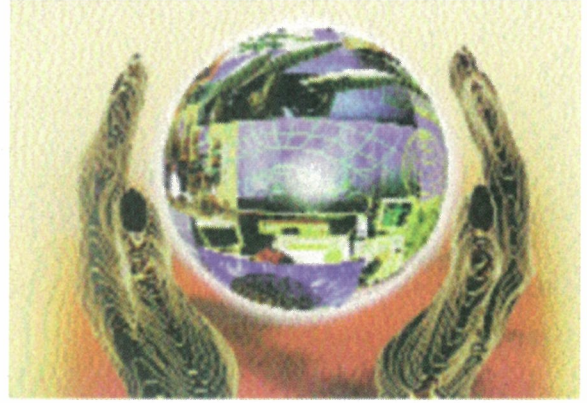
Pilotun kalp krizi geçirdiğini anlayan yolculardan birisi kumandaya geçti. 33 yaşındaki yolcu Henry Anhalt Philadelphia hava alanı kontrol kulesinin talimatlarıyla uçağı uzun bir süre idare etti. Uçakta ailesinin de olması nedeniyle soğukkanlılığını yitirmeyen Anhalt kulenin talimatlarıyla uçağı bir kaç kez yerde sektirdikten sonra başarılı sayılabilecek bir iniş yaptı. İndiklerinde pilotun ölmüş olduğunu anlayan Anhalt, filmlerde görülen bir ustalıklarla hem kendisinin, hemde uçtakilerin hayatını kurtarmış oldu.

Havayolları sanal satış sistemi kuruyor

Bir çok havayolu şirketi havacılık sektöründe maliyetlerini azaltıp, karlarını arttırmak için internette bir sanal satın alma platformu kurdular. "Aerexchange" adı verilen bu elektronik değişim sistemine dahil olan havacılık şirketleri, alacakları bir kalemde, yapacakları global hizmet sözleşmelerine kadar bir çok işlemi bu ortamda yapacaklar.

Lufthansa'nın açıklamasına göre; Havayolu şirketleri internet üzerinden toplu alışverişleri yardımıyla daha ucuza mal ve hizmet temin edebilecekler. Bu da doğal olarak maliyetlerin düşmesini ve karın artmasını sağlayacak. Bu yeni sisteme Lufthansa'nın yanı sıra Amerikan Northwest Airlines, Cathay Pacific, Ame-

rican West Airlines, kargo taşımacılığı yapan Fedex Express, Japan Airlines (JAL), Singapore Airlines, SAS, Air New Zealand, Austrian Airlines ve KLM de katılmış bulunuyor. Bu yeni sanal satın alma platformunun yılda 45 milyar dolar ciro yapacağı tahmin ediliyor.

Airbus'ın reklam skandalı

Avrupalı uçak üreticisi Airbus, A3XX modelinin tanıtımı amacıyla çektiği reklam filmleri için Türkiye'yi seçti. Airbus'ın "dünyanın sekizinci harikası" sloganıyla Türkiyede çektiği filmlerde Assos, Bergama ve Didim zemin olarak kullanıldı. Didim'deki çekimlerde Balat köyünde Menteşeoğullarından İlyas Bey tarafından yaptırılan tarihi cami, Vakıflar Genel Müdürlüğünden kiralandı. Tarihi camide çekilen bölümlerde bir skandal yaşandı. Camideki çekimlerde dansöz oynatılması, yarıçıplak insanların ve şaraplı yemek masa-

larının bulunması yöre halkını çileden çıkardı. Balat Muhtarının Milet Müze Müdürüne durumu bildirmesi üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğünden kiralanmış camide yapılan çekimlerin bulunduğu bölüm yapımcı firma tarafından çıkarıldı.

SunExpress Yönetiminde Değişiklik

Antalya merkezli THY-Condor ortak havayolu şirketi SunExpress'in Genel Müdürlüğü'ne Paul Schwaiger atandı. 1989-92 yılları arasında şirketin kuruluş döneminde Satış Müdürü olarak görev yapan Schwaiger daha sonra Lufthansa ve Fisiher Reisen'da Genel Müdür olarak çalıştı. 4 yıldır Genel Müdürlük görevini sürdüren Florian Hamm ise Lufthansa'ya geri döndü. Bir süredir boş kalan baş pilotluğa ise Tarık Kalafat atandı. 1991 yılında çalışmaya başlayan Kaptan Pilot Tarık Kalafat uzun süre öğretmen pilot olarak görev yaptı ve çok sayıda öğrenci yetiştirdi.

Airbus Farnborough 2000'de

1999 yılını rekorla kapatan ve 2000 yılının ilk altı ayını da uzun süredir planladığı gibi 100 koltuğun üstündeki uçak piyasasının yarısını kazanarak kapatan Airbus Industrie Farnborough Havacılık Fuarı'nda yeni bir gövde gösterisi yaptı. Fuarda Airbus Industrie yetkililerince Haziran'da lansmanı yapılan A3XX'in büyüklüğü yeni uçuş standartları ve rahatlığıyla dünya platformlarında geniş yankı uyandıracığı tahmin ediliyor.

Airbus Industrie Farnborough standı, gelişmiş teknolojisi iç tasarımı, genişliği ve rahatlığıyla seyahate renk katan çok çeşitli modelleriyle 21. yüzyılın uçaklarından örnekler sunuyor.

Aynı zamanda, ziyaretçiler A330-200 ve A340-600 modellerinin 1/20 ve 1/100 ölçekli modellerini izlediler.

CFM56-5C4 yerine Rolls-Royce Trent500 motorlarıyla donatılmış olan Airbus A340-300'ün uçak test yatağı da fuarda sergilen-di. Yılın sonuna doğru, Trent 500'ün halen süren test çalışmaları sonuçlanacak ve 2002 de çıkacak olan yeni Airbus A340-500/600 ile birlikte diğer uçaklarda da kullanılacak. Dünyanın en büyük kargo taşıyıcısı olan A300-600ST Super Transporter, fuar süresince gösteri için Farnborough'da kaldı. "Beluga" olarak da tanınan bu uçak, her tip uçak için en geniş kargo kompartımanı sunuyor ve 1500 m3'e kadar taşıma yapabiliyor.

PRIMA

AVIATION SERVICES Inc.

We provide *Light Maintenance*
low in cost with high
safety and reliability.

- **Aircraft Maintenance**
- **Spares Support,**
- **Wheel Built Up,**
- **Wheel Overhaul,**
- **Brake Repair/Overhaul**

Low Cost
High Safety
and Reliability
Quality
Services
Experienced
Man Power

Atatürk Airport, İç hatlar VIP üstü,
İstanbul Türkiye

Tel : + 90 212 663 7010

Fax : + 90 212 663 7013

e mail : prima@escortnet.com

Boeing 767-400ER uçuş vizesi aldı

Boeing 767 uçak ailesinin en yeni üyesi 767-400ER, Amerikan Federal Havacılık Kurumu'nun (FAA) uçuş sertifikasını almaya hak kazandı. Uçağın güvenlik, performans ve güvenilirliğini belgeleyen sertifika, Boeing firmasına, genişletilmiş menzilli 767-400ER'le-

ri üretme onayı da veriyor.

Atlantik uçuşlarında en çok tercih edilen uçaklarından Boeing 767-400ER'in; kısa pistlerden havalanabilme, daha az yakıt tüketme ve daha yüksekten ve sessiz uçabilme özelliği bulunuyor. İlk uçuşunu 9 Ekim 1999'da gerçekleştiren ve havada 1.150, yerde 1.200 saat denenen uçak, Boeing 767-300 modelinden 6.4 metre daha uzun gövdesiyle üç sınıfta 245 yolcu taşıyabiliyor.

Indiana Jones'in Helikopterli Kurtarma Operasyonu

Beyazperde'de Indiana Jones ismiyle ünlenen aktör Harrison Ford; action, yarı belgesel ve komedi tarzındaki filmleriyle tanınır.

Ford, filmlerinde sürekli olarak yaptığı kahramanlıklara bu defa bir gerçeğini ekledi. İki dağcı genç kızın 3500 metrelik bir dağa tırmanırken, zirvede birisinin oksijen azlığı ve yorgunluk nedeni ile fenalaşması sonrası arkadaşları cep telefonu ile yardım istedi. Aşırı

derecede su kaybeden dağcı kızın durumu daha da ciddileşince arkadaşı panikledi. Tesadüfen bölgede olan ve olayı telsiz kanallarından duyan ünlü aktör, Bell 407 tipi özel helikopteriyle zirveye indi. İki kızını alarak kısa süre içerisinde hastaneye yetiştiren Ford, kahramanlığını gerçek hayatta da kanıtladı.

Bu ayki bulmacamızı doğru olarak çözüp gönderenler arasında yapılacak çekilişte 4 okurumuz Martı kitabevin-den birer roman kazanacaklardır.

Farnborough'da Boeing'e Sipariş Yağmuru

Temmuz'un son haftasında İngiltere'de gerçekleştirilen ve 50 ülkeden 170,000 ziyaretçinin gezdiği Farnborough Uluslararası Havacılık Fuarı'nda Boeing'in aldığı siparişlerin toplamı 208'e ulaştı. 20.7 milyar dolar tutarında siparişlerde ilk sırayı 63'ü kesin 17'si opsiyonlu siparişleriyle uzun menzilli Boeing

777 uçakları aldı.

Boeing Ticari Uçaklar Grubu Satış ve Pazarlamadan Sorumlu Başkan Yardımcısı Seddik Belyamani "777 ailesinin Farnborough'daki başarısı uzun menzilli uçak pazarında tercih edilen bir model olduğunun açık göstergesidir." dedi. Boeing uçakları sipariş

edenler arasında, finansal kiralama şirketleri General Electric Capital Aviation Services (GECAS) ve International Lease Finance Corporation'ın (ILFC) yanı sıra; Türkmenistan, Kore, Singapur, All Nippon ve Emirates Havayolları yer aldı. 139'u kesin 69'u opsiyonlu olmak üzere verilen siparişler Boeing 717, Yeni Nesil 737, 747 ve 777 modellerinden oluştu.

Yükselen Okyanus Isısı Buzları Kırılmaz

Kpt. Akın Diler/THY

Son 40 yıl içinde okyanusların ısındığı bu ısınmanın bahar aylarında Antartika'dan büyük *iceberg*'lerin kopmasına sebep olacağı görüşünün yersiz olduğu ekspertler tarafından söylenmektedir.

Isınma ile ilgili çalışmalar, Pasifik Atlantik ve Hint okyanuslarının 1955-1995 yılları arasında sathıtan 10.000 feet derinliği kadar ortalama 1/10 derece ısındığını göstermektedir. Çalışmaları sürdüren "Sydney Levitus of the National Oceanic and Atmospheric Administration" ısı artışlarının söylenildiği kadar yük-

Sıcak hava ve su Ross Ice kütlelerini etkilemekte, Antartika yarımadasının en güneyindeki ve iki tarafında ufak buz kütlelerinin kırılmasına sebep olmaktadır. Geçen sene, National Snow and Ice Data Center ve British Antarctic araştırma raporunda, Larsen B ile Wilkins buz kütlelerinde geri çekilmelerin olduğu ve 1.100 square miles toplam kaybın Nisan 1998-1999 yılları arasında meydana geldiği yer olmuştur.

sek olmadığını, tüm okyanusların ısındığını ancak bunun toplamda büyük miktarda ısı olduğunu bildirmektedir.

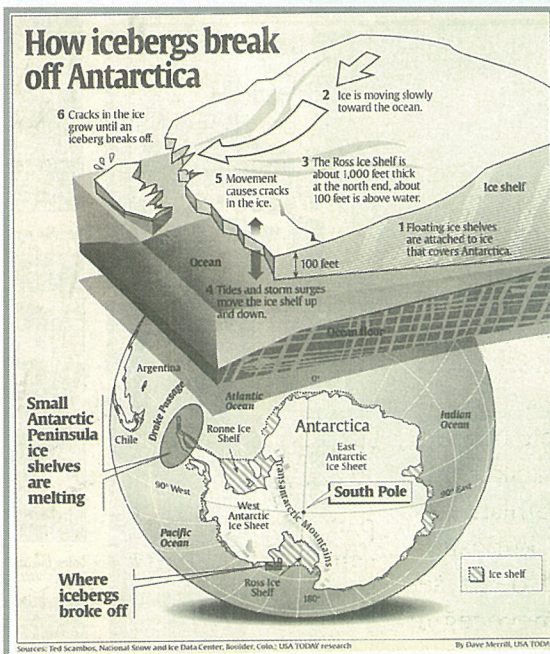
harı düşürülmüş ve okyanusların büyük ısı külesine sahip olduğu varsayılmıştır.

İklim ile uğraşan bilim adamları, okyanus ısınmasının ani ve kesin etkilerinin olamayacağını 19 Mart ve 7 Nisan tarihlerinde Antartika, Ross Ice külesinden kopan 4 adet *iceberg*'in bu konu ile irtibatlandırılmamasını söylemişlerdir. Environmental Defense Found görevlisi Michael Oppenheimer, Ross Ice külesi etrafındaki su ve havada küresel ısı artışları olsa dahi Texas eyaleti büyüklüğündeki külenin antartika kıtasına irtibatlı olduğunu ve erime ısısının çok altında soğukluğa sahip olduğunu ifade etmiştir.

19 Mart tarihinde, 170 mil

Çok büyük buz kütleleri

Dünya sathı 1900'lerin başlarından itibaren bir derece, 1960'tan sonra ise yarım derece artmıştır. Dünya iklimi ile ilgili bilgisayar modellerinde, ısıyı tesir eden faktör, "greenhouse gases" diye isimlendirilen, karbondioksit ve su bu-

uzun-

luğunda ve 25 mil genişliğinde bir iceberg bu bölgeden kopmuştur. Diğer üç iceberg'in büyüklükleri ise 22-63 mil arasında değişmektedir.

Gel-git olayları fırtınalar kırılmaların sebepleri

Iceberg kırılmalarının sebebi ısınma değilse, nedir? Bilim adamları bu konuyu şöyle açıklamaktadırlar;

- Buz kütlesi, buzun Antartika'yı kaplaması ile şekillenir ve sahile doğru akar, okyanus üzerinde yüzen bir buz tabakası oluşturur ve güneyden kıta ile irtibatlanır,
- Gel-git olayları, ile fırtına dalgaları kütlenin kenarını aşağı yukarı hareket ettirerek çatlamayı hazırlar,
- Çatlak buzdaki yoluna devam eder, bu oluşum yıllar sürebilir,

Uydudan 1990 yılında alınan fotoğraflarda görülen

çatlamalar bu sene kırılmalara sebep olmuştur. Ross Ice kütlesinden kopmalar sonucu kütlenin görünümü değişmiş ancak yirminci yüzyılda kaşiflerin ilk haritalamalarındaki genel konumunu muhafaza etmiştir.

Sıcak hava ve su Ross Ice kütlesini etkilememekte, Antartika yarımadasının en güneyindeki ve iki tarafında ufak buz kütlelerinin kırılmasına sebep olmaktadır. Geçen sene, National Snow and Ice Data Center ve British Antarctic araştırma raporunda, Larsen B ile Wilkins buz kütlelerinde geri çekilmelerin olduğu ve 1.100 square miles toplam kaybın Nisan 1998-1999 yılları arasında meydana geldiği yer olmuştur.

Antartika yarımadası 1940 yılından beri ortalama 4.5 derece ısınmış, geri kalan kırsımlardaki ısınma ise çok az olmuştur. Burada çalışma yapan görevliler dünya yüzünün ısınması paralelinde bir ısınmayı gösterecek bir bulguya rastlamadıklarını açıklamaktadırlar. Bilim adamları Antartika'daki buz kütlesinin erimesinin küresel deniz seviyesini yükseltmeyeceğini

halihazırda buzun deniz üzerinde hareket etmekte olduğunu hatırlatmaktadırlar. Bazı araştırmacılar bu kütlenin erimesi sonucu kara üzerinde bulunan Batı Antartik buz kütlesinin çökebileceğine/katlanabileceğine inanmaktadırlar. Şayet bu olursa 250-400 yıl içinde küresel deniz seviyesi yaklaşık 20 feet yükselecektir.

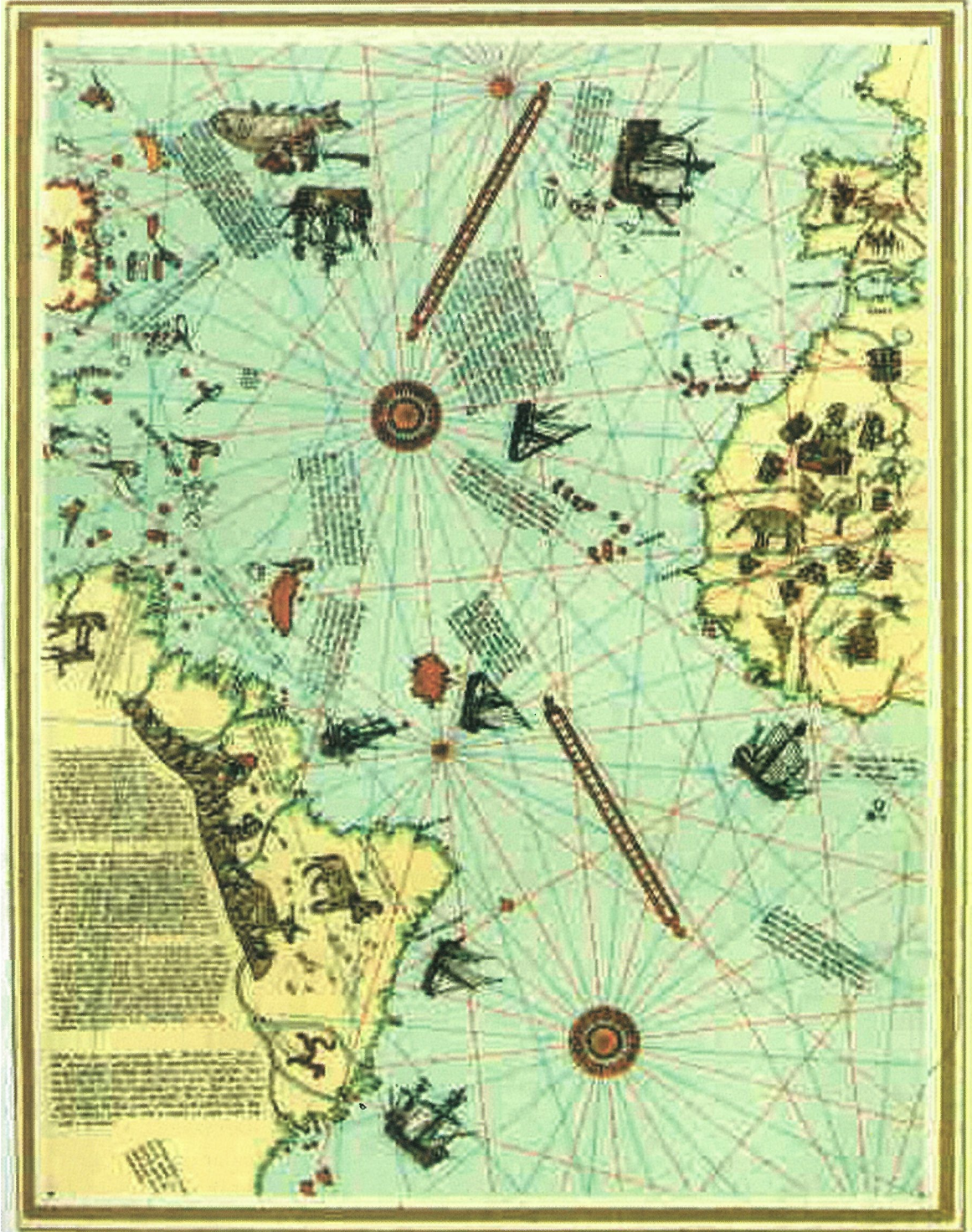
Soğuk savaşın sona ermesinden sonra okyanuslara ait bilgiler toplanmakta bu bilgiler okyanusların son 40 yılda ısınması konusunda bilim adamlarının çalışmalarına yardımcı olmaktadır. Çalışmalar, deniz yüzünden 10.000 feet derinliğe kadar olan bölgelerde yapılan 5.1 milyon profile dayanmaktadır. Bu bilgilerin toplanmasında U.S Navy 700.000, Russian Navy 400.000 Britains Navy 180.000, Arjantin ve Türkiye'de az sayıda profile yardımcı olmuşlardır.

Su içindeki ses sürati su ısı ve tuzluluk ile direkt ilgilidir. Okyanus tabakaları değişik ısılarda ve tuzluluk oranlarında olup sesi uzak mesafelere taşıyabilecek kanallar oluşturmaktadır. Deniz haritalarında bulunan sualtı ısıları ve tuzluluk oranları, okyanusların değişik bölgelerinde sesin nasıl gidebileceği/yayılabilceği konusunda bilgi vermektedir. Ayrıca II. Dünya savaşı sırasında görev yapan denizaltıların yaptıkları çalışmalar da, oşinografi üzerinde büyük ilerlemeler yapılmasına sebep olmuştur.

Tarih

Piri Reis'in Esra

İsmail Tural

rengez Haritaları

Piri Reis bir havacı olabilir mi?

Piri Reis adını duymayanımız sanırım yoktur. Kendisinin Osmanlı donanmasının en büyük Kaptan-ı Deryalarından birisi olduğunu, döneminde Akdeniz'i bir Türk gölü haline getirdiğini de bilirsiniz. Gerek Akdeniz, gerekse okyanus ötesi kıtaları en ince ayrıntılarıyla gösteren ve sırrı günümüzde hala çözülememiş haritalarıyla dünyaca ünlü bir denizci ve haritacı olduğu da çoğumuzun zihninin bir köşesinde yer etmiştir. Bu büyük Türk denizcisinin yazımıza konu olan haritalarına geçmeden önce Piri Reis'in hayatına kısa bir bakış yapalım;

Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 1465-1470 yılları arasında Gelibolu'da doğduğu tahmin ediliyor. Asıl adı Muhittin Piri'dir.

Karamanlı Hacı Ali Mehmed'in oğlu ve ünlü Osmanlı denizcisi Kemal Reis'in yeğenidir. Akdeniz'de korsanlık yapan amcasının yanında bir süre çalışan Piri Reis, 1499 yılında Osmanlı Devletinin hizmetine girerek 1499-1502 yıllarındaki Osmanlı-Venedik savaşlarında bir Osmanlı gemisine kaptanlık etti. 1511'de amcasının ölümüyle Gelibolu'ya çekilerek ünlü eseri "Kitab-ı Bahriye üzerinde çalışmaya başladı.

1513 yılında dünya haritasını çizdi. 1516 yılında Mısır seferinde Osmanlı donanmasında kaptanlık yaptı. 1517 yılında çizdiği ilk haritayı 1.nci Selim'e sundu. Kitab-ı Bahriye'yi yeniden düzenleyerek 1525'de, çizdiği ikinci haritayı da 1528'de dönemin padişahı Kanuni Sultan Süleyman'a sundu. Bu tarihten sonra Osmanlı donanmasını dünyanın dört bir yanında zaferden zafere taşıdı. Ne acıdır ki yıllarca hizmet ettiği Osmanlı Devleti tarafından 1554 yılında idam edildi. Maalesef biz Türklerin kötü özelliklerinden birisi olan önce öldürme, sonra heykeli dikme olayı, o tarihlerde de kendisini göstermişti.

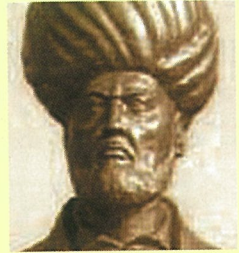
Büyük bir denizci olduğu kadar, büyük bir haritacı da olan Piri Reis, Kitab-ı Bahriye'de Ege ve Akdeniz adalarını tanıtarak denizle ilgili gözlem ve deneyimin öne-

minden bahseder. Fırtına, rüzgar çeşitleri, pusula ve haritanın tanımından sonra dünyayı kaplayan denizler ve karaların oranını belirler. Çin Denizi, Hint Okyanusu, Akdeniz, Ege, Basra Körfezi ve Atlas Okyanusu hakkında detaylı bilgiler verir.

18.inci yüzyıl başlarında Topkapı sarayında Piri Reis'in, dönemin padişahlarına sunduğu haritalar bulundu. Akdeniz ve Lut gölü dolaylarını detaylı olarak gösteren haritaları da Berlin devlet kütüphanesinde bulundu. Daha sonra bu haritaların incelenmesi için Amerika'lı haritacı Arlington H. Marley'e verildi.

Marley bütün coğrafi konuların haritalarda yer aldığını, ancak gerçek yerlerinde olmadığını belirtti ve Amerikan donanması haritacılarından Walters'ın yardımını istedi. Walters ve Marley uzun çalışmalardan sonra haritaları

Piri Reis, 1499 yılında Osmanlı devletinin hizmetine girerek 1499-1502 yıllarındaki Osmanlı-Venedik savaşlarında bir Osmanlı gemisine kaptanlık etti. 1511'de amcasının ölümüyle Gelibolu'ya çekilerek ünlü eseri "Kitab-ı Bahriye üzerinde çalışmaya başladı. 1513 yılında dünya haritasını çizdi. 1516 yılında Mısır seferinde Osmanlı donanmasında kaptanlık yaptı. 1517 yılında çizdiği ilk haritayı 1.nci Selim'e sundu.

dünya şeklindeki modern bir küreye uygulamayı başardılar. Çıkan sonuçla bilim dünyası yerinden oynadı. Çünkü haritalar doğru çizilmişlerdi. Ayrıca Akdeniz ve Lut gölü çevresini göstermekle kalmıyor, Kuzey ve Güney Amerika kıyılarını hatta Antartika'nın ana hatlarını da çiziyordu. Daha da şaşırtıcı olan; Piri Reis'in haritalarında yalnız kıtaların dış hatları değil, dağ sıraları, doruklar, adalar, nehirler ve ovalarda tam bir doğrulukla görünüyordu.

1957 yılında haritalar hem Weston gözlemevi yönetmeni, hem de Birleşik Devletler donanması haritacısı olan Lineham'a verildi. Lineham haritaları inceledikten sonra haritaların akılalmaz derecede doğru olduklarını, üstelik o günlerde bile doğru dürüst keşfedilmemiş bölgeleri açıkça gösterdiklerini bildirdi. İşin en akıl almaz yanı haritalarda ayrıntılarıyla görülen Antarktika dağlarıydı. Çünkü bu dağlar 1952 yılında ses yansıtıcı araçlar sayesinde keşfedilebilmişti. Daha önce

varlıkları bilinmiyordu ve Antartika tarih boyunca hep buzlarla kaplı kalmıştı. Buzulların altında kalan dağların Piri Reis'in haritalarında görünmesinin mantıklı bir açıklaması bulunamadı.

Amerikan Hava Kuvvetlerinde harita subayı olan profesör Charles H. Hapgood ve matematikçi W. Strachan haritalar üzerinde yaptıkları araştırmalar sonucunda şok oldular. Uydudan çekilmiş dünya fotoğraflarını Piri Reis'in haritalarıyla karşılaştırdıklarında birbirlerinin aynısı olduklarını hayretle görürler. Bilim adamları bu haritaların asıllarının çok yükseklerden çekilmiş fotoğraflar olduğuna karar verdiler. Bilim adamları uydu fotoğraflarıyla Piri Reis'in haritalarını karşılaştırmada ortaya şöyle bir görüntü çıkıyordu; Kahire merkez olmak üzere 5000 km. lik bir dairenin içinde kalan bölgeler doğru olarak görünüyor, dünyanın küre biçiminde olmasından dolayı merkezden uzaklaştıkça kara parçaları büzülmeye, aşağıya doğru

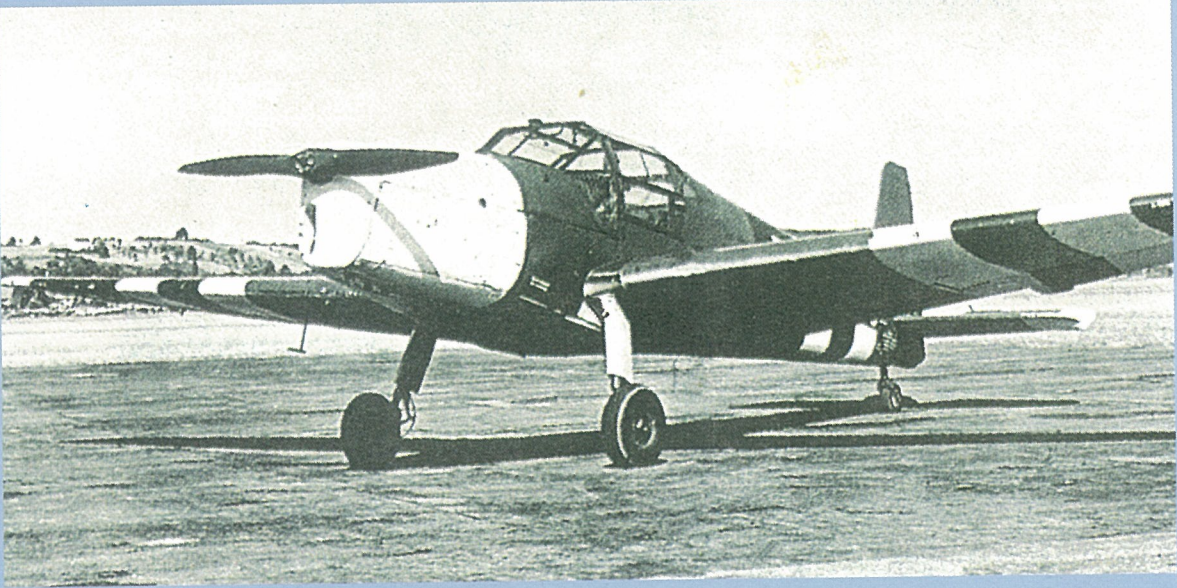
uzamaya, gerçek şekillerinden farklılaşmaya başlıyorlardı. Uydu fotoğraflarında ve Piri Reis'in haritalarında büzülmeye başlama yerleri ve oranları neredeyse gerçeği ile aynıydı. Bütün bu ince hesapları Piri Reis'in o dönemde yapabilmesi, çok ama çok zordu ve ileri derecede teknik bilgiye sahip olması gerekiyordu. Çünkü Piri Reis'in çizdikleri birer haritadan öte, sanki birer hava fotoğrafıydı. Bu da Piri Reis'in o dönemde uçtuğunu, yada havadan bir şekilde resim alabildiğini gösteriyordu. Haritaların çizildiği dönemlerde böyle bir teknik olmadığına göre haritaların nasıl ve ne yolla çizildiğini nasıl açıklayacağız? Düşünce boyutlarımızı aştığı ve mantık kurallarına uymadığı için belki de hiç aldırmayacağız. Ya da bütün cesaretimizi toplayarak haritaların çok yükseklerden çıkarak yerkürenin fotoğraflarını çeken Piri Reis'in bir havacı olduğunu iddia edeceğiz.

Kaynak: - Kültür Bakanlığı Kültür Sanat İnternet Sitesi - Tanrıların arabaları, Erich Von Daniken

Amerikan Hava Kuvvetlerinde harita subayı olan profesör Charles H. Hapgood ve matematikçi W. Strachan haritalar üzerinde yaptıkları araştırmalar sonucunda şok oldular. Uydudan çekilmiş dünya fotoğraflarını Piri Reis'in haritalarıyla karşılaştırdıklarında birbirlerinin aynısı olduklarını hayretle görürler. Bilim adamları bu haritaların asıllarının çok yükseklerden çekilmiş fotoğraflar olduğuna karar verdiler. Bilim adamları uydu fotoğraflarıyla Piri Reis'in haritalarını karşılaştırmada ortaya şöyle bir görüntü çıkıyordu; Dünyanın küre biçiminde olmasından dolayı merkezden uzaklaştıkça kara parçaları büzülmeye, aşağıya doğru uzamaya, gerçek şekillerinden farklılaşmaya başlıyorlardı. Uydu fotoğraflarında ve Piri Reis'in haritalarında büzülmeye başlama yerleri ve oranları neredeyse gerçeği ile aynıydı.

Havacılık Önderleri

Turan Körez

Bücker Bü 181 Bestmann

Ülke: Almanya

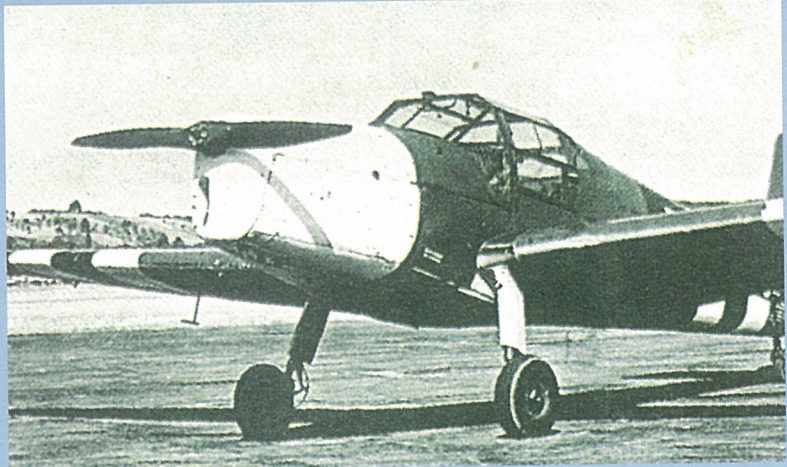
Tip: Çift Kumandalı Eğitim Uçağı

İlk Uçuş: 1939

Bu sayımızda Alman uçaklarını tanıyalım.

Bücker Bü 181 Bestmann, başlangıçta Spor uçak olarak düşünülmesine rağmen, kapasitesinin çok yüksek olması nedeni ile ufak değişiklikler yapılarak, eğitim uçağı olarak Alman Hava Kuvvetlerine kazandırıldı.

Pilotlar için kapalı bir kabin ve geliştirilmiş pilot mahalli ve çift kumandalı imal edilen bu uçak, ikinci dünya savaşı sırasında Hollanda'ya 708 adet, İsveç'e 125 adet

ve Çekoslovakya'ya satıldı.

Savaşın sonra bu model Mısır'da yapıldı ve Mısır Hava Kuvvetleri tarafından kullanıldı. Ayrıca Mısır Devleti vasıtası ile diğer Arap ülkelerine satıldı.

Kaynak: Flugzeuge

Teknik Özellikleri

Kanat Uzunluğu: 10.60 m

Gövde Uzunluğu: 7.85 m

Yükseklik: 2.5 m

Kanat Yüzölçümü: 13.50 m²

Boş Ağırlık: 480 kg

Max Kalkış Ağırlığı: 750 kg

Motor: Hirth HM 504-Sıra

(Silindirli) Motor 77 kW (105 PS)

Azami Sürat: 215 km/h

İrtifa (Yükseklik): 5000 m

Ege'nin Ölümsüz Şehri Selanik

Thessaloniki Immortal City Of The Aegean

Sana senin şehirden bahsetmek istiyorum biraz. Yaşadığın şehir için "senin" demek ne kadar doğru bilmiyorum. Gördüklerimi, kokladıklarımı tanımlayamıyorum. Doğrusu , hepsini karşılayacak tek bir sözcük arıyorum. İçimi kamaştıran gizemli bir şeyi anlatmalı bu sözcük nasıl anlatılır?

Korkuyu ilk kez o yağmurlu gecede, Egnatia'nın alt caddesinde kaldığım otelin balkonunda duydum. Konsollar, aslan ayaklı masa ve ahşap çerçeveli aynalarla döşenmiş odamın içine radyolardan yükselen konuşmalar senin dilinde. Aradan yakaladığım sözcüklerle anlamaya çalışıyorum. Erola (aşk) diyor, fengari (ay ışığı) diyor, sagapo (seni seviyorum) diyor şarkılar.

Senin şehrin: Büyük İskender'in Makedonyası, Aksisos (Vardar) nehrinin ağzında, eski Yunan Tanrı ve tanrıçalarının dağı Olympus'un karşısındaki şehir. Bizans, Roma, Osmanlı ve Yunanistan'ın tarihsel zinciri içinde,

I want to speak about your city. Your city because you live there. It is hart to describe what I saw and smelt. I am looking for a single world to convey every thing a world that would describe an exclusive impression.

Your city. The Macedonia of Alexander the Great, the city at the mounth of Aksios (Vardar) River, facing Olympos, home of the ancient Greek gods and goddesses. A city of the Romans, Byzantine, Ottomans and Greeks by turn, desired by all lying on the road from İstanbul to Rome. From the city walls there is a map like view of the network of streets, dominated by Egnatia Street which divides Thessaloniki almost exactly down the center. It is your city and it is also the city of Mihal, whose grandfather came from Bafra on Turkey's Black Sea coast, and who still speaks some Turkish.

hiç birinin vazgeçemediği, dönem dönem tekrar tekrar barındıkları şehir; İstanbul'dan başlayıp, Roma'ya uzanan yol üzerinde yer alan ve aynı zamanda şehri de neredeyse tam ortadan bölen Egnatia Caddesi ve surlardan bakıldığında bir haritadaki netlikle izlenebilen, birini kesen caddeleriyle senin şehrin...

Aynı zamanda dedesi Bafıralı, yarım yamalak Türkçe konuşan "Horon bilir misin?" dediğimizde, nasıl bilmem, ben lazım", diyen Mihail'in şehri Selanik.

Makedonya hükümdarı Kassandros'un karısı Salonika'ya armağan ederek adını verdiği, Balkanların en önemli limanı; Roma imparatorluğu döneminde "bugünkü Makedonyanın metropolü" Bizans döneminde ise Konstantinapolis'in (İstanbul) ardından ikinci önemli kenti Selanik.

Aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğunun da İstanbul ve Edirne'den sonra üçüncü büyük kenti. Bizans döneminde kilise ve manastırlar kenti olan Selanik'te bir söylenceye göre, kiliselerin sayısı bir yıldaki gün kadarmış. Cami ve mescitler ise Evliya Çelebi zamanında yüzelli civarında. Basamaklar halinde yükselen şehire hoş bir görünüm veren minarelerden bugün yalnız bir tanesi: Rotunda adıyla tanınan Hortacı Süleyman Efendi Camii'nin minaresi ayakta. Şehrin azizlerinden Ayios Demetrios'un adını taşıyan ve 1917'deki yangında çok zarar gören kilise, yeni baştan yapılarak bodrumu müzeye dönüştürülmüş Evliya Çelebi'nin İstanbul'daki Ayasofya'ya benzettiği Selanik Ayasofyası ise geniş bir avlunun ortasında yer alıyor. Doğrudan cami olarak yapılanların en önemli Alaca İmaret, son yıllarda ana binası restore edilerek sergi salonuna dönüştürülmüş.

Kordon Boyu demek en doğru anlatım, şehrinin sahilini tanımlamak için. Sahil yürüyüşü boyunca yaşanan şiire konmuş kocaman bir nokta gibi. Beyaz Kule; şiir orda bitiyor. Yukarıda, eski Türk evleri boyunca başlayan surların, artık izine rastlanmayan uzantısı ile bağlanan Beyaz Kule. Venediklilerin 15. yy da yaptırdığı bu kule, şato görünümünde. Akropol'ün

During Byzantine times Thessaloniki was famous for its many churches and monasteries, said to be equal to the number of days in a year. In the 17th century the Turkish writer Evliya Çelebi recorded that there were around 150 mosques in the city but of all the minarets which were once features on the skyline of this city rising in terraces only one is still standing the minaret of Hotacı Süleyman Efendi Mosque, known to day as the Rotunda. Another of the city's monuments is the church of Saint Demetrios. This was badly damaged by fire in 1917, and after renovation the basement was turned in to a museum.

The great fire of 1917 destroyed not only the church as already mentioned, but nearly the entire city. After this tragedy the city did not recover until 1937 transformed into a city of straight streets and elegant buildings. Little survived of the old Ottoman city apart from a few houses. The house in which Atatürk was born and which stands next to the Turkish Consulate, is a reproduction of the original which was completely rebuilt some years after the disaster.

All along the water front (Nikis Street) are cafes and bars where the young people meet. Motorcycles are the most common vehicles, and small trains known as tremaki carry their passengers along the shore.

This is a city inseparable from the sea. The blue and white baptism clothes of the children seem like a reflection of the sea. Sipping

Uçuş Noktası

en yüksek yerinde ise karşımda Yedikule.

Ve deniz kıyısında gece yürüyüşünden döndüğümde, yağmurun yıkadığı gizemli çiçeklerden yayılan, baş döndüren bu koku... Sabaha kadar sesini dinledim peşimi bırakmayan yağmurun. Yukarıda, eski Türk evlerinin olduğu sokakları gezerken yine benimleydi o çıldırtan koku. Yarım yamalak Yunancamla bunun yalnızca geceleri koku salan bir çiçek olduğunu öğrenebildim.

Sahil boyu (Nikis Caddesi) kafeteryalar, barlar; gençlerin buluşma noktası. En yaygın kullanılan ulaşım aracı; motosiklet. Kıyı boyunca faytonlarla, trenakilerle (küçük tren) veya yürüyerek yapılan gezintiler... Daha içerilerde kocaman bir meydan; Aristoteleus meydanı. Aynı zamanda bizi bize anlatan bir çarşı: Balıkçılar, sebzeciler, baharatçılar, kilo ile reşel satan dükkanlar, kahvehaneler ve tabii ki buzukalar (buzuki çalan, rebet müziği yapılan lokantalar), konuşmalarımızdan yakaladıkları Türkçe sözcüklere, Türkçe karşılık veren pazar esnafı öylesine bizden ki...

Özgürce sarı, mavi, pembe, kırmızı renklerde boyanmış evler, pervazlar ve kapılar. Rengarenk tahta sandalyeleri, kare desenli örtülü masalarıyla senin dilinde taverna, benim dilimde lokantalar. Kahvehanelerinde bizden farklı olarak ahşap raflara dizilmiş şarap, uzo ve kanyak şişeleri. Bunların adı "uzeri". yani uzo içilen yer. Ve içlerinde şarkı söyleyen, yumuşak ifadeli yaşlı erkekler. Bu denizle iç içe şehir, bu lacivert uçsuz bucaksız deniz. Çocukların giydiği mavi-beyaz vaftiz kıyafetlerine yansıyan deniz kültürü. Küçük balkonlar, balkonlarda kahve içen insanlar ve yine gizemli koku. Gözlerim doluyor... Bize ne çok benziyor, ama bizden ne farklı diyorum. Ne kadar yakınız, ama ne başkayız diyorum. Pek çok ortak sözcüğümüz olduğunu görüyorum. Benim denizimin yeşiliyle bahçelerimin laciverdi karışmış birbirne, senin denizinde buzuki kokusu.

"Elinde udunu tutarken

İki kara gözünle o kadar sevimlisin ki,"

(Selanik Yahudülerinin bir Türküsü'nden)

SKYLIFE

Sevil Üzrek

coffee on their tiny balcones the people of Thessaloniki look out over the sappbirewaters stretching to the horizon and beyond. And then that mysterious scent. My eyes filled with tears. How alike we are yet how different, how close yet how disparate. We share many worlds, and blues of our gardens and sea mingle.

Lute in hand

"With your two black eyes

You are so adorable."

(A traditional folksong of Thessaloniki's Jewish communtiy)

SKYLIFE

Sevil Üzrek

“Diriliş”

İki sararmış fotoğraftan Caudron-Renault Cyclone gibi efsanevi bir uçağı yeniden inşa etmek... Fransız mühendis Jean Noan işte böylesine delice bir kumar oynamış ama kazanmıştı.

Tarih 3 Şubat 1987. Uçağın yeniden inşa edilmesi için start verildi. Cyclone 700'ün planları 18 Mayıs 1940 ta (tam da Jean Noan'ın doğduğu gün) Vichy'de imha edilmiş ve mevcut üç örnek de 1940 Haziranın ilk onbeş gününde Orleans'da yakılmıştı. Askeri gizlilik nedeniyle uçağın çok az fotoğrafı çekilmişti. Ancak bu hiç bir şeyi değiştiremezdi. Noan hayatının on bir yılını ve 25 bin iş saatini Cyclone'u yeniden yaratmaya adanmıştı.

Jean Noan önce bir motor grubu arayışına girdi. Büyük bir şans eseri geliştirilmiş Renault motorları 1965'e kadar Dassault firmasının uçaklarında kullanılmıştı. Projeyle ilgilenen Savunma Bakanlığı on iki motorundan birini vermeyi kabul etti. Noan işe en kolayından , hafif alışımla kaplanan tübüler uçak çatısından başladı.

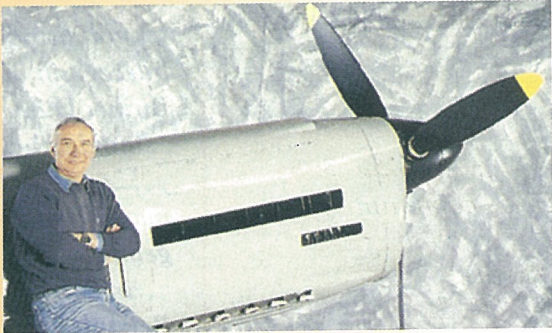
Royal Air France'ın atölyesinde küçük bir lambanın altında her şeyi tek başına yapan Noan; hem mühendis, hem teknisyendi. “Zaman kazanmak için planları kafamda çiziyor-

dum. Kayıtlı bir çizim olmadığından bir parçanın üretimini bir başkasına bırakmam mümkün değildi.” Geriye en hassas bölüm, o dönemde alüminyum gibi stratejik metallerden tasarruf etmek için ahşaptan üretilen arka ve ön kanatlar kalmıştı. Jean Noan kanat direkleri için daha hafif ve daha dayanıklı olan kompozit malzemeleri tercih etti ve bu ona pahalıya patladı.”Bir gece havacılık klübünün bir üyesi kanatların yapışması için gerekli olan hava pompasını keserek elektrik sayacını kapatmış. İki aylık çalışma çöpe gitti!”

13 Ekim 1996'da Jean Noan “uçağı çatma” işlemine, yani çatının kanatlara takılmasına geçti. Tıpatıp orjinaline benzeyen repika Cyclone artık ilk uçuşunu yapmak için sadece birkaç elektrikli bağlantısının yapılmasını ve uygun hava koşullarını bekliyor. “Ben hiç bir Caudron-Renault'ya binmedim ve nasıl uçağının bilmiyorum. Ancak ona güveniyorum. Marcel Dassault'nun da dediği gibi”:güzel bir uçağın yapacağı tek şey uçmaktır. Ve Cyclone da tüm Caudron-Renault'lar gibi muhteşem bir uçak.”

Kaynak: Renault

Beslenmede Proteinler

Dr. Oya Torum
Y. Müh. Mimar

6 milyarı aşan dünya nüfusunun 2020'de 7-8 milyara ulaşacağı sanılmaktadır. Bu artış, beslenme açısından değerlendirildiğinde, her yıl ortalama 90 milyon ilave insanın beslenme gerçeğini de ortaya koymaktadır. İnsan nüfusunun çoğalması ile, bir yandan fakirlik bir yandan da zenginlik düzeyi yükselmektedir. Sınırlı da olsa zengin nüfusun artışı ile bilimsel gelişmeler, beklentiler, eğitim düzeyi değişimleri paralellik göstermektedir. **Olumlu /olumsuz her türlü gelişmelerin yayılması ise artık çok kolaylaşmıştır.**

Öte yandan son 10 yıl içinde dünyadaki kırsal nüfus giderek azalmıştır. 1960'larda dünya nüfusunun %70'e yakını kırsal kesimde yaşarken

bugün oranın %55'lere düştüğü bilinmektedir. 2020'de bu düşüşün %40'lara inmesi beklenmektedir.

Şehirleşme ile neler değişiyor;

Yaygın Şehirleşme, insanları tarım ve hayvancılık alanlarından koparmakta, bu sektörler giderek büyük firmaların elinde endüstrileşmektedir. Üreticilerin doğrudan doğruya tüketicilerle teması kesilmektedir. Küçük üreticiler zaman içinde erimmektedir.

Şehir yaşamı ile gelen gelir artışı, yiyecek/gıda harcamalarını arttırmakta ve değişime uğratmaktadır.

Ekonomideki büyüme göstergelerinden, şehirleşme ile hayvansal protein tüketimi arasında önemli bir koordin-

nasyon bulunmaktadır. Şehirleşme oranı yükselirken, hayvansal protein tüketimi de artmaktadır. Yani yakın gelecekte daha çok et/balık/tavuk daha çok yumurta daha çok süt tüketilecektir. Hayvansal proteinlerin tüketimi, bu ürünlerin lezzetinin yanısıra faydalarının giderek daha iyi anlaşılması olarak açıklanmaktadır. İnsan beyni protein isteme dosyasını daima açık tutmaktadır. Kişisel gelirlerin artışı bu dosyanın (!) faaliyetini sürekli kılmaktadır.

Hayvansal Protein en iyi olanı:

Hücrelerin yapı taşı olan proteinler insan vücudunun bütün fonksiyonlarının gelişmesi ve büyümesi için gereklidirler. Et, süt, yumurta, kan ve enzimler için büyük önem

taşıyan “B” vitaminlerinin temel kaynağı olarak bilinmektedir. Proteinler amino asit denilen bir dizi elementten oluşmaktadır. Organizma kendi başına çok az miktarda aminoasit üretebildiğinden, ihtiyacı olan takviyeyi dışarıdan almak durumundadır. Organizma tarafından üretilmeyen “temel aminoasitler” ise hayvansal proteinlerde bulunmaktadır. Proteinlerin “Biyolojik Değerleri” temel aminoasitlere göre sınıflandırılmaktadır. Her türlü aminoasiti içeren ve yüksek biyolojik değere sahip olan proteinler yine hayvansal ürünlerdir. Protein yönünden zengin olduğu kabul edilen tahıl, sebze, meyva ve yeşilliklerin hepsinin biyolojik değerleri yüksek değildir. Soya, pirinç ve kurufasulyenin protein değeri yüksek olmakla beraber vitamin ve mineraller bakımından aynı derecede zengin oldukları söylenemez. Hayvansal proteinler, bitkisel proteinlerden, kalsiyum gibi mineraller, fosfor, çinko bakımından daha zengin olup, insan vücudu için emilmeye hazır durumdadır. Bu açıdan; özellikle çocukların beslenmelerinde çok büyük önem taşımaktadır.

Soya ürünlerinin parlayan yıldızı:

Soya, fasulyeye benzeyen, tohumları için yetiştirilen ve yağı insan beslenmesinde, unu hayvan beslenmesinde kullanılan Çin ve Japonya kökenli, 1.00 – 1.50 metre boyunda dik duruşlu bir bit-

Hayvansal proteinler, bitkisel proteinlerden, kalsiyum gibi mineraller, fosfor, çinko bakımından daha zengin olup, insan vücudu için emilmeye hazır durumdadır. Bu açıdan; özellikle çocukların beslenmelerinde çok büyük önem taşımaktadır.

kidir. Uzakdoğu’da 3000 yıldan beri üretilen bu bitki, 1920’lerden sonra Amerika ve Brezilya’da hayvan besiciliğinde kullanılmış daha sonra önemi anlaşılmıştır.

Tanelerindeki yağ miktarı kuru maddelerin %20 oranındadır. Yağı alınmış tohumların kalan kısmının protein oranı çok yüksektir. Bu nedenle soya unu amino asitler bakımından zengin olup, canlıların beslenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Soya yağı, soya sosu, soya unu, soya eti, soya sütü milenyumun besinleri olarak geliştirilmektedir. Soya sütü de soya tohumundan elde edilmekte ve bileşimi inek sütüne benzer besleyici bir için olma özelliğini taşımanın yanı sıra, “soya margarini” yapımında kullanılmaktadır.

Soya ürünlerindeki düşük yağ ve kolesterol oranları koroner kalp krizlerinin riskini azaltan gıdaların başında olma özelliğini vermektedir. Birçok ülkede son yıllarda koroner kalp krizleri artmaktadır.

ABD’ de yapılan bir araştırmaya göre günde 25 gramlık soya proteini tüketerek belirgin bir biçimde kolestrolün düştüğü tespit edilmiştir.

F.D.A. (Amerikan Gıda ve İlaç Yönetimi) sağlıklı yaşam için soya proteini önermektedirler. “Soya” ile ilgili araştırmalar geliştikçe ürün yelpazesi de genişlemekte, soya katkılı içecekler üretilmektedir. (*)

Çevre faktörü ve hayvancılık:

Çevre koruma açısından, hayvansal ürün tüketiminin çevresel kaynakları olumsuz etkilediği, zaman zaman tartışılmaktadır. Besicilik piyasasında çevresel bitki örtüsünün hayvanlar tarafından tahrip edildiği, bitirildiği öne sürülmektedir. Aslında gerçek durum bu tepkileri desteklememektedir. Hayvan yetiştirilirken, hayvanların beslendiği “ot” türleri insan-

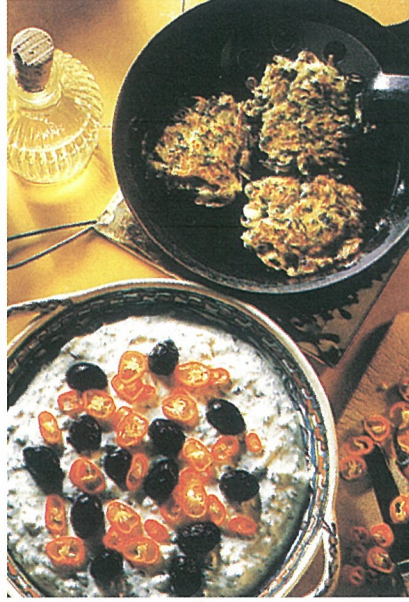
Görüş

ların genellikle yemediği, beğenmediği türlerdir. Hayvanlar, insanlar için gerekli olmayan yeşillikleri, leziz, sindirimi kolay, gıda ve vitamin açısından zengin yiyeceklerle dönüştürürler. Böylece kaynaklar daha verimli hale gelerek daha kolay beslenme ve doyma sağlanmış olur. Bu bağlamda selüloz ağırlıklı ürünlerin, besin ve tahılların, optimum şekilde yetiştirilmesi, tarım ve hayvancılık kavramının dengesi- nin ve entegrasyonunun önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

Öte yandan hayvanlar insanlar için gerekli olan enerji kaynaklarını da tüketme-

mektedirler.

Amerikan Zirai Bilimler ve Teknoloji çalışma sonuçları-

na göre hayvan ürünlerinden, et ve sütte, elde edilen verimlilik %100'e yakındır. Ayrıca büyükbaş hayvanlardan, balıktan, tavuktan besin dışında da pek çok alanda yararlanılmaktadır. Kaldı ki, özellikle büyükbaş hayvanlar insanların yemediği pek çok şeyi yiyebilmekte ve dört gözlü midelerinde sindirip insanlar tarafından zevkle yenen protein değeri yüksek et ve süte dönüştürmekte, tavuklar yumurta üretmekte, balıklar sezgisel sedasız hızla çoğalırken bir "fosfor" fabrikası gibi çalışmaktadırlar.

Hatta, geviş getirmeyen hayvanlardan, islam alemi dışında yaygın olarak yetiştir-

len ve tüketilen domuz eti de protein değeri yüksek besin kaynakları arasında yer almaktadır.

Beklentiler;

Büyükbaş hayvan, tavuk ve balık besiciliği ekonomide katma değer yaratan önemli bir sektör olma özelliğini gelecekte de koruyacaktır.

İnsanların hayvansal protein talebi artmaya devam ederken bugün 35 kg olan tüketimin 2020 yılında kişi başına yılda 40 kg'a ulaşacağı beklenmektedir.

Hayvan besiciliğinin bilinçli bir şekilde desteklenerek yaygınlaştırılması pek çok avantajı beraberinde taşımaktadır. Hayvansal gıdaların yağ ve kolesterol açısından insan sağlığı için olumsuz yönleri de gözönünde

bulundurularak geniş bir araştırma ve istihdam alanı olması önemli bir faktördür.

FAO (United Nations Food and Agriculture Organization)'un Gıda ve Zirai Organizasyonunun verilerine

Büyükbaş Hayvanlar 58.0 milyon ton

Koyun/Keçi 11.3 milyon ton

Diğer 4.0 milyon ton ulaşmaktadır.

Anılan üretimin, 118.8 milyon tonu, %53'ü, gelişmekte olan ülkeler tarafından, 104 milyon tonu %47'si gelişmekte olan ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Kilo vermek istiyorsanız;

Proteinler organizmanın tüm fonksiyonlarını yerine getirmesini sağladığından, kısa sürelerde protein ağırlıklı beslenme ile bitkin düşmeden, organizmayı yıpratmadan kilo vermek mümkündür.

Et, balık, tavuk, yumurta, peynir ağırlıklı ürünlerden günlük 1200 kalorili beslenme şekli ile kuvvetten düşmeden zayıflanabilmektedir.

Buna göre sabah kahvaltısında yoğurt, bir kaşık bal, bir dilim kızarmış ekmek ya da grissini, öğlen et/tavuk/balık/yumurta veya pirinçli yemek, akşamüstü meyva, akşam ise sebze, salata, meyva ağırlıklı beslenmek yeterli olmaktadır. Aç kalmadan, sinirler yıpranmadan haftada yarım ila bir kilo verebilmektedir. 1200 kalori nasıl hesaplanır kaygısına kapılmaksızın anılan yiyeceklerden bir tabaklık porsiyonlarla yetinilirse kalori tutturabilmektedir!

(*) Asia & mid. East Food Trade 2000/V.17 s.58

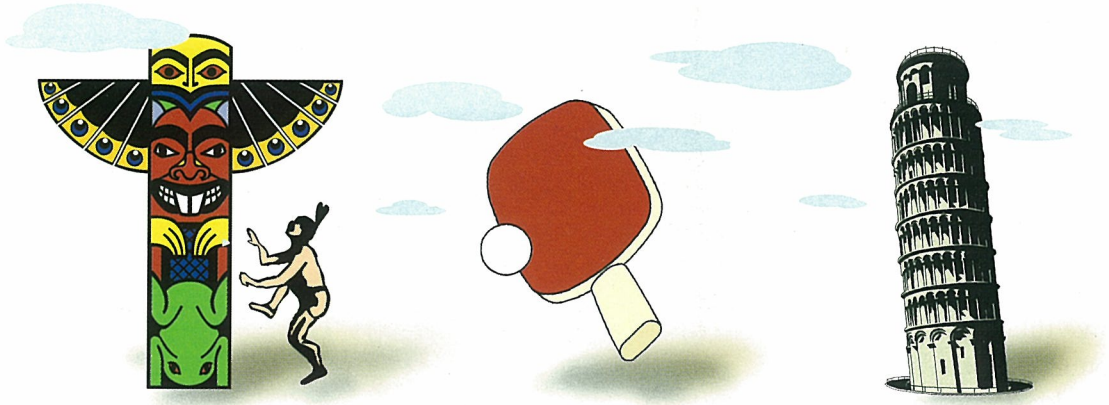

göre 1958'de dünyada 218 milyon ton olan et üretimi 1999'da 222.9 milyon tona ulaşmıştır.

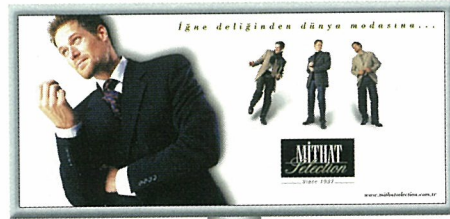
Bu üretimin dağılımı :

Domuz Eti 86.6 milyon ton
Kümes Hayvanları 63.0 milyon ton

Açık havaya çıkın;

havalanın!

TOTEM, PISA, KULE,
BILLBOARD, RAKET YA DA ÜÇ BOYUTLU
UYGULAMALAR

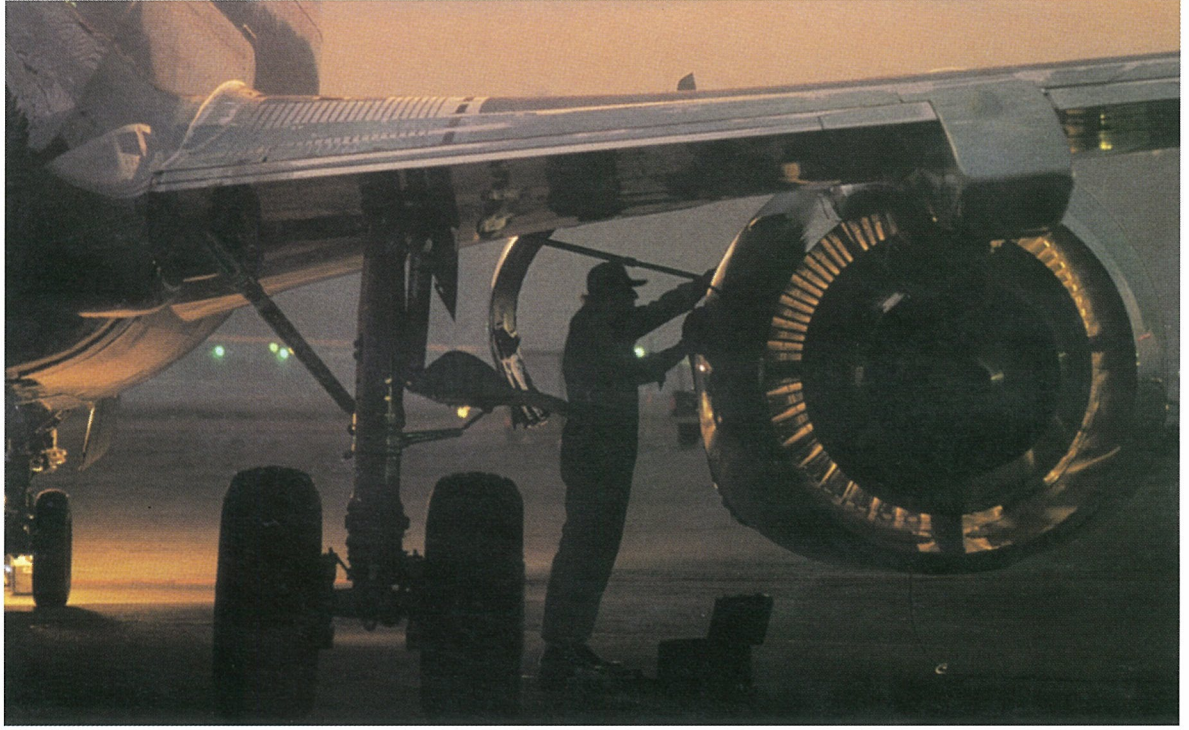
iletışim
AÇIKHAVA REKLAMCILIK

Büyükdere Caddesi, Emlak Kredi Blokları, C1 Blok, Daire 16 Levent 80620 İstanbul
Telefon 0212 282 47 02 - 03 Faks 0212 269 45 34

Teknik Handling'te Yeni Bir Yaklaşım

CREW CONCEPT

Celalettin Durak
THY Hat Bakım Müdürü

Yıllık 1.5-2 milyon USD ci-
varına ulaşmış Yurtiçi-
Yurtdışı Hat Bakım Teknik
Handling gelirlerimizi artırma
yönündeki çabalarımız devam
ederken diğer taraftan da yurt-
dışı istasyonlarda aldığımız Tek-
nik Handling hizmeti sonucu
ortaya çıkan Teknik Handling
gelirlerinin azaltılması yönün-
deki çalışmalarımız devam et-
mektedir. Takip eden paragraf-
larda sunduğum Crew Concept
uygulaması ile yüzbinlerce
USD'lik tasarruf sağlanmış olup
uygulamanın daha da yaygınlaş-
tırılması ile bu tasarrufun mil-
yon USD'ler mertebesine getiril-
mesi hedeflenmektedir.

Yeni generation uçakların teknik
dispatch reliability'lerinin artması
neticesinde, teknik handling mali-
yetlerinin aşağıya çekilmesi amacı
ile gerek THY'nin de aralarında
bulunduğu büyük havayolu firma-
ları, gerekse de daha ufak ölçek-
teki havayolları ve charter firmaları
tarafından kullanılan ve Crew Con-
cept adı verilen bir uygulamaya ge-
çilmiştir.

Uygulamanın mantığı her sefer
öncesi yapılan temel teknikleri içe-
rir transit check işleminin sefer eki-
binde yerine getirilmesi yüksek tek-
nik dispatch reliability oranlarını da
göz önünde tuttuğumuzda, herhan-
gi bir X istasyonda sefer uçağında
herhangi bir arıza ile karşılaşma

olasılığının oldukça düşük olacağı
varsayımı ile, hat istasyonlarında
transit check dışında herhangi bir
teknik tetkik veya müdahaleye ge-
rek kalmayacağı, arıza ile karşılaşıl-
ması durumunun ise hesaplanmış
bir risk olarak alınabileceği düşün-
cesine dayanmaktadır.

Böylece gün içinde yapılan sefer-
lerin transit checklerinin sefer eki-
binde ifa edilip, ancak herhangi bir
arıza olması durumunda uçağa mü-
dahale etmek üzere teknisyen gel-
mektedir ki bu da teknik handling
maliyetlerinin önemli ölçüde azal-
tılmasını sağlamaktadır.

Mevcut uygulama şekli ile üç
farklı tipte crew concept uygulama-
sı olup bunlar sırası ile:

1. Transit asistance bazlı Crew Concept,
2. Stand-by On call anlaşma bazlı Crew Concept,
3. Full Crew concept

Tarnsit Asistance bazlı Crew concept

Bu uygulamada transit check sefer ekibi tarafından yapılmakla birlikte, yakıt ikmali ile headset (kulaklık) işlemleri için uçağa lisanslı ve ilgili uçak tipinde eğitimli teknisyen gelmekte, uçakta herhangi bir arıza olması durumunda ise arızaya müdahale etmektedir.

Herhalikarda sefer uçağına teknisyen gelmesi nedeni ile bu yöntem klasik full teknik handling hatası olası bir arıza anında müdahale edilmesi açısından güvenli olmakta, diğer taraftan ise transit checkin sefer ekibince yapılması nedeniyle, full teknik handling'e kıyasla yaklaşık yarı maliyetde kalmaktadır.

Standby-On Call Anlaşma Bazlı Crew Concept

Bu uygulamada arıza olmadıkça uçağa teknisyen gelmemekte, transit check sefer ekibince, yakıt ikmali yakıt firması personeline, headset (kulaklık) işlemi ise ground handling firmasınca yapılmakta böylece arıza olmadıkça alınan teknik hizmeti maliyeti sıfırda tutulmaktadır.

Bu yöntemde tarifeli sefer yapan uçak tipini kapsam ve arıza olması durumunda uçağa derhal teknik müdahale edilmesini sağlar bir teknik handling anlaşması yapılmış olması ile oldukça güvenlidir.

Standby-On Call teknik handling anlaşmalarının hizmeti verecek olan firmaya çok az gelir bırakılması nedeniyle ilgili iki havayolu arasında gelişmiş, karşılıklı mevcut veya olabilecek ilişki olmadıkça gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Ayrıca

yeni teknik handling hizmeti verecek olan havayolu ile olan ilişkilere bağlı olarak, ilgili firma Standby'da tutacağı ekip için belli bir aylık ücret talebinde bulunabilmektedir.

Ancak sefer düzenleyen havayolunun teknik dispatch relability'sine bağlı olarak değişmek üzere, bu miktar yine de klasik full teknik handling'den oldukça düşük maliyettedir.

Full Crew Concept

Bu uygulamada transit check sefer ekibi tarafından yapılmakta arıza olması durumunda havayolunun Hat Bakım Kontrol Merkezi ile temas kurulmakta ve soruna bir çözüm bulunması beklenmektedir.

Bu yöntemde ilgili istasyon için On-Call bir teknik handling anlaşması yapılmış olabilmekle beraber anlaşma maddesi teknik hizmet verecek olan firmanın arıza anında personeli olması durumunda arızaya müdahale edebileceğini belirtmiş olması nedeni ile belirsizlik içermekte ve yüksek risk taşımaktadır.

Bu yöntemle de ikinci bir seçenek olarak hiçbir teknik handling anlaşması yapılmamalı ve olası bir arıza riskinin ilgili meydana teknik ekip ve malzeme gönderilmektedir. Bu yolun seçilmesi için ilgili

istasyonda kabul edilebilir ölçülerde bir ground handling yapılanmasının bulunması, diğer taraftan teknik handling hizmeti verebilecek bir firma bulunmaması ve de istasyona olan sefer sayısının, buraya teknisyen tayinini fizibil kılmayacak derecede az olması gerekmektedir.

Ortaklığımız ölçeğinde sefer ve istasyon sayısına sahip olup, yine ortaklığımız ölçeğinde yurtiçi ve yurtdışı istasyonda yerli yabancı havayolu firmalarına teknik handling hizmeti veren güçlü havayolu teşkilatları, diğer havayolları ile reciprocal (karşılıklı) crew concept anlaşmaları yapabilme avantajına sahip olup, bu yolla önemli tasarruflar sağlamaktadır.

Bu yaklaşım ile ortaklığımızın tarifeli seferleri bulunan altı istasyonda (Madrid, Barcelona, Nürnberg, Hamburg, Milano-Malpensa, Bükreş-Otegeni) Transit Asistance bazında crew concept uygulamasına geçilmiş ve bir yılı aşkın bir süre ile bu uygulama başarı ile yürütülmektedir.

Diğer taraftan muhtelif Avrupa istasyonlarında Standby-On Call anlaşma bazında crew concept uygulamasına geçilmesi için çalışmalar devam etmekte olup uygulama yakın bir gelecekte hayata geçirilecektir.

Türkiyenin ilk Havacılık Derneği:

HUZAD

UTED: Sayın Artuğ Sayiner bize kedinizi tanıttırmısınız?

SAYINER: Kısa adı "HUZAD" olan Türkiyenin ilk havacılık derneği ve uzay araştırma derneğinin kurucu üyelerinden birisi ve başkanıyım.

UTED: HUZAD ne zaman kuruldu ?

SAYINER: HUZAD' temelleri 1953 yılına kadar dayanmakla birlikte dernek 1957 yılında Bandırma'da bir lisenin havacılık koluna bağlı olarak " Füze Kulübü " adıyla kuruldu. O yıllarda Sovyetlerin ilk suni peyki uzaya atmalarından etkilenen gençlerin çabaları sonuç verdi ve resmen kabul edildik. Bu kurucu öğrenciler okullarda Atom enerjisi, Dış Dünya ve Roketler konularında verdikleri konferanslar ile kamuoyunda ilgi uyandırmışlardı. Derneğimiz 1959 yılında liseden tamamen ayrılarak bağımsız bir hale geldi.

UTED: Ne gibi çalışmalar yaptınız, kamuoyunda etkisi nasıl oldu?

SAYINER: Önce 22 ülkede Astronomi ve Roketlerle ilgili derneklerle mektuplaşarak bağ oluşturduk. Ayrıca o zamanlar oldukça popüler olan ve çok yüksek bütçelere sahip bazı derneklere üye olduk. Bu kurumlar derneğimize oldukça büyük ilgi gösterdiler. Derneğimizin faaliyetleri o zamanlar Hollanda Kraliyet Dergisinde ve Amerika'da " Roket Magazin " de yayınlanmış ve takdir almıştır.

Ama maalesef ülkemizde kamuoyunda derneğimiz küçümsenmiş ve alay konusu olmuştur. Bu tatsız tepkiler bizleri yıldırmadı, aksine bizleri dahada güçlendirdi. Çünkü bu ileriye dönük çalışmaları takdirle karşılayanlar da vardı.

UTED: Ne gibi gelişmeler kaydettiniz?

İlk Türk Füzesi Uzak Yolunda :

SAYINER: 10 Ekim 1959 tarihinde bir füzeyi fırlatma denemesinde bulunduk. 3 kilo ağırlığında 1 metre boyunda ve 10 cm çapında bir füzeydi bu. Füzeyi elektronik bir kontrol aletiyle rampasından fırlattık. 40 metre yükselerek denize düştü. O zamanki şartlarda bu büyük bir başarıydı ve büyük sansasyon yarattı. Ertesi yıl ikinci roketi gönderdik. Ama 15 metre yükselen bu roket atışı başarısızlıkla sonuçlandı. Arkasından Üçüncü denemeyi yaptık. Artık hızımızı arttırmıştık. 10 Şubat 1960'da otomatik ateşlemeli bir kontrol sistemi ile iki kademeli 1.5 metre boyunda bir füzeyi daha fırlattık. 750 metre yükseldi ve denize düştü. Bu başarımla birlikte Amerika, Hollanda ve İtalya'da basında ve havacılıkta sürekli gündemdedik.

UTED: Yabancıların tutumu ne oldu?

Amerika devreye giriyor:

SAYINER: Yabancılar maalesef Türkiye'den daha fazla ilgilidiler. Hatta Amerika

Birleşik Devletleri Basın Ateşesi benimle bir röportaj yaptı ve bu röportajı "Amerikanın Sesi" radyosunda yayınladı.

Başarısızlık:

Daha sonra denediğimiz 75 cm. uzunluğunda. 370 gram ağırlığındaki bir füze teknik bir hata sonucu yerde infilak etti. Bu başarısızlık sonrası biraz duraksama devri yaşadık. Laboratuvarımızda çalışmalara devam ettik. Yeni bir roket yakıtı ve test cihazı geliştirdik. 6. Ana Jet Üssünden yardım gördük. Hazırlıklardan sonra 1961'de yeni bir roket ateşledik. Roket planlandığı gibi 135 metre yükselip paraşütle yere indi. Aynı denemeyi bir üst modelle tekrar denedik. Bu defa roket 300 metreden inecekti. 300 metre yükselen roket teknik bir hata sonucu açılan paraşüte dolandı ve hızla düştü. Şans eseri yaralanan olmadı.

UTED: Sadece Bandırma'da mı faaliyet gösterdiniz?

SAYINER: 1962 yılında Hukuk Fakültesinde okurken arkadaşlarımdan ayrıldığım için Ankara' da derneğin bir şubesini kurdum. Dönüşümde ise şube aktif olmasa da çalışmalarına devam etti. Bunun haricinde tüm çalışmalar Bandırma'da oluyordu.

UTED: Başka roket çalışmalarınız oldu mu?

SAYINER: Elbette 1962 yılı yazında "Marmara -1" roketini attık. Paraşüt sistemini tetikleyecek olan zamanlayıcı erken çalışınca paraşüt sistemi ateşleme öncesi yerde çalıştı. Arızayı giderdik, kalabalık bir basın ve halk grubunun önünde roketi ateşledik. Roket 900 metre yükseldi ve ikinci kısım devreye girmek üzereyken havada infilak etti. Yanarak düşen roket parçaları 5 dönümlük ot ve çalılığı yok etti. İtfayenin yardımı ile söndürülen yangın sonrası bir süre halkın alaylarına maruz kaldık. Ama gençlere basın sahip çıktı ve Amerika'lılardan da yardım geldi.

UTED: Sanırım dünyaca büyük bir başarıya da sahipsiniz.

SAYINER: Evet, uzun zamanda hazırladığımız "Marmara-2" roketini ateşleyecektik. Bu defa rampa çevresine 300 metre ara ile gözlem kuleleri yerleştirdik. Bunun kayıtlara geçmesi gerekiyordu. Gliserin Asfalt karışımı katı bir yakıt ile hazırladığımız füzeyi 3 Eylül 1962'de ateşledik. Roket 15 bin metre yol aldı ve gözden kayboldu. Hava Üssünün radar

merkezinde roketin radarda kaybolduğunu bildirdi. Başlığı önceden planlandığı gibi Fener adasına paraşütle halkın şaşkın bakışları arasında indi. Ama ne roketi, nede bir parçasını bulamadık. 15 kilometrelik rekor kayıtlara geçti. Ama biz gerçek rekorumuzu asla öğrenemedik. Bu atışla amatör klüplerarası yarışmada Amerika'nın 56 kilometre, Almanların 36 kilometrelik derecelerinin ardından Dünya üçüncüsü olduk. Bu Türkiye için o zamanlarda büyük bir başarıydı.

Başka bir yarışma:

Bu sırada bir çok sergiler açtık. Projelerimizi Füzelermizi ve diğer ürünlerimizi sergiledik. O yıllarda maddi ve manevi imkansızlıklarlarda boğuşuyorduk. 1963'de "Marmara-3" füzesini ateşledik. Ateşleme olmasına rağmen füze havalandı. Basın ve askeri heyetin önünde rezil olmamak için hazır tutuğumuz "Marmara-4" füzesini ateşledik. 5500 metreye çıktı ve başlığı paraşütle yere indi. Üs Komutanı tarafından tebrik edildi. Bandırma'nın kuruluşunda yapılan merasim geçiğinde tertipleme komitesi kupası çalışmalarımızdan dolayı bize verildi (1965). Aynı yıl Almanya Heilderberg Roket Derneği Başkanı Herrn Lother Notrdolt derneğimizi ziyarete geldi. Daha sonra biz dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'i ziyaret ettik. Bize "Sizi yolunuzdan döndürmek isteyen kişiler bulunacaktır. Onlara içindeki Türk Milletine has yapılamayacakmış gibi görünen şeyleri yaptırarak olan imanınızla cevap veriniz " diye ünlü sözünü söyledi. Bize destek verildi. Bu destekle "Sirius", "Vega" gibi bilimsel , "Ata -1", "Uçan Türk", "Kıbrıs-1" gibi askeri projeleri yerine getirdik. Yanlızca "Ata-1" 70 kilometre gibi bir menzile içeriyordu. Bu füzelerin çoğu 2 yada 3 kademeliydi. Ayrıca o yıllarda mevcut olmayan güdümlü füzeyi bir deniz motorundan ve uçaktan denemek için ilk projeyi de biz geliştirdik. Yakıt türlerini geliştirmek ve incelemek için bir de test projemizi uyguladık.

Siyaset Karışıyor:

Sürekli bağlantıda olduğumuz NASA bize deneme mahiyetindeki uçaklarının ve füzelerinin büyük maketlerini gönderdi. Amerika'nın bu jesti siyasi sorun oldu . Basın ve halk bizi Amerika'nın güdümü olmakla ve propagandasını yapmakla suçladı. Açtığımız

bir sergide ben bir konuşma yaptım: "Biz ne Amerikan Emperyalizimini, Nede Sovyet Sosyalizmini tanımıyoruz. Tek işğimiz Türk Milletinin senelerce egemenliği altına aldığı devletlerden olan teknik geriliğini gidermek için ilk adımı atmamız ve Türk Milletinin yüceliğidir." dedim ve son noktayı koydum. Gazeteci İzzettin Pesen, "Bilimde milliyet aranmaz" başlığı ile beni destekleyen bir yazı yazınca, ortaklık duruldu. Bu olay sonrası sergimiz izleyici akınına uğradı. Tüm Türkiye bu sergiden bahsetti.

UTED: Devletten nasıl bir destek alıyordunuz?

SAYINER: Milli Savunma Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Araştırma-Geliştirme Daire Başkanlıkları teknik ve maddi yönlerden her türlü yardımı yapıyorlardı. Biz sonraki dönem Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ı ziyaret ettik. Daha sonra Genelkurmay Başkanı ile görüştük. Bize iki adet baraka tahsis ettiler. Onların istediği bir roket projesini 1.5 ayda hazırladık ve teslim ettik. Güvenlik nedeniyle daha fazla açıklama yapmam mümkün değildir. Özür dilerim.

UTED: Sadece roket ile mi uğraştınız?

SAYINER: Derneğimiz bu faaliyetlerinin dışında aynı anda yüzlerce paraşütçü, maketçi, modelci ve planörücü yetiştirdi. Türk Hava Kurumu'na sporcu göndermeden önce üyelerimize iyi bir eğitim verirdik. Halen Türk Hava Kurumu ile paralel çalışıyoruz. Derneğimizde maket ve model yaparız. Yarışmalara katılırız. Birçok ödülümüz vardır. Ayrıca büyük bir teleskopumuz da mevcuttur. Bununla geceleri gökyüzünü inceleyip, eğitim verirdik. Ben bu konuda Türkiye'de iyi bir yere sahibim. Ayrıca kızım da Uzay Bilimleri Fakültesi mezundur. Paraşütçü gençlerimiz Milli Takımda milli sertifikalarla ödüllendirilmişlerdir. 1967 yılında yaptığımız güdümlü roket projesi ile HUZAD proje dalında dünya birincisi oldu ve "Altın Peyk" (uydu) Maketi Ödülünü aldık. Dernek kurucuları elektrik, elektronik, inşaat, makina mühendisliği gibi meslekleri seçerek çalışmalarına ve hayata devam etmişlerdir. NASA Amerikan Elçiliği vasıtasıyla yardım tekliflerini tekrarlamışlardır.

UTED: Peki neden kamu oyu sizi pek tanı-

ıyor?

SAYINER: Genellikle Bandırma ile beraber anılmamıza rağmen biz Roketlerle isim yaptık. Ama 12 Eylül sonrası dernekler kapatılıp, patlayıcı maddeler yasaklanınca derneğimiz inişe geçti. Gerçi HUZAD 12 Eylül sonrası tekrar açılan ilk derneklerlendi. Ama patlayıcı malzemenin yasağı ile sadece havacılık ve uzay alanında faaliyetlerle yetinmek zorunda kaldık. Bunlar da gündemde kalmak ve isim yapmak için yetmiyor. Ayrıca dernek üyeleri hayat kavgasına düşünce HUZAD fazla kuvvetli olamadı. 1980'li yıllarda bazı ateşli gençlerle yine birşeyler yapabildiysek de yılların verdiği bir yorgunluk var. Mazisi nerdeyse 37 yıla dayanan bir derneği götürebilmek oldukça zor.

UTED: Faaliyetlerinize devam ediyor musunuz?

SAYINER: Evet. Paraşüt, planör eğitimleri ile sergiler şeklinde devam ediyoruz. Türkiye'nin en büyük UFO ve havacılık arşivine de sahibiz. HUZAD'ın kuruluşundan itibaren tüm Cumhurbaşkanları ve Başbakanların telgraf, taktir ve ziyaret fotoğrafları ve gazete kupürleri arşivimizdedir. Çok zengin bir arşivimiz vardır. Meşhur Kobra Füzesini Fransa'dan teklif alan bir üyemiz yapmıştır. Yine 1966 yılında derneğimiz laboratuvarlarında askeri amaçla geliştirilen ve kullanılan bir mükkeple, yazıları hiç bozulmadan 100 yıl saklamak mümkündür. Üyelerimizden bazıları THY 'de uçak mühendisi ve uçak teknisyeni olarak çalışmaktadır. Mısır ile İsrail arasındaki savaş yıllarında o zamanki Mısır Devlet Başkanı " Nasır " bilim adamlarını kaçırıp kendisine füze yapmaları için baskı yapması ile tanınmıştı. Bize de gelen bu teklifi reddedmiştik. HUZAD halen Tiyatro gibi sosyal faaliyetlerle, Voleybol takımı gibi sportif faaliyetlere de yönelmiştir.

UTED: Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Umarız tekrar eski parlak günlere dönebilirsiniz.

SAYINER: Türkiye'nin ilk roket, havacılık ve uzay denegi olan HUZAD halen tek uzay araştırma derneğidir. Bir çok ödül sahibi olan 30 yıldan fazla süredir varlığını sürdüren derneğimiz uzun yıllar havacılığa ve bilime olan hizmetine bundan sonra da devam edecektir.

“...Gülümseyin! Çekiyorum...”

“Eyvah! Gözümü kapattım galiba”

“Sana öyle gelmiştir”

“Hayır kapattım”

“ Fotoğraf çekilirken bu sözleri hiç söylemedim” diyeniniz var mı? Eminim ki yoktur. Özellikle self timer devreye girdiğinde çekeceği anı beklemek ve sonrasında “ acaba iyi çıktı mı? “ sorusunu kendimize sormak, fotoğraf çekiminde çok tekrarlanan olaylardır.

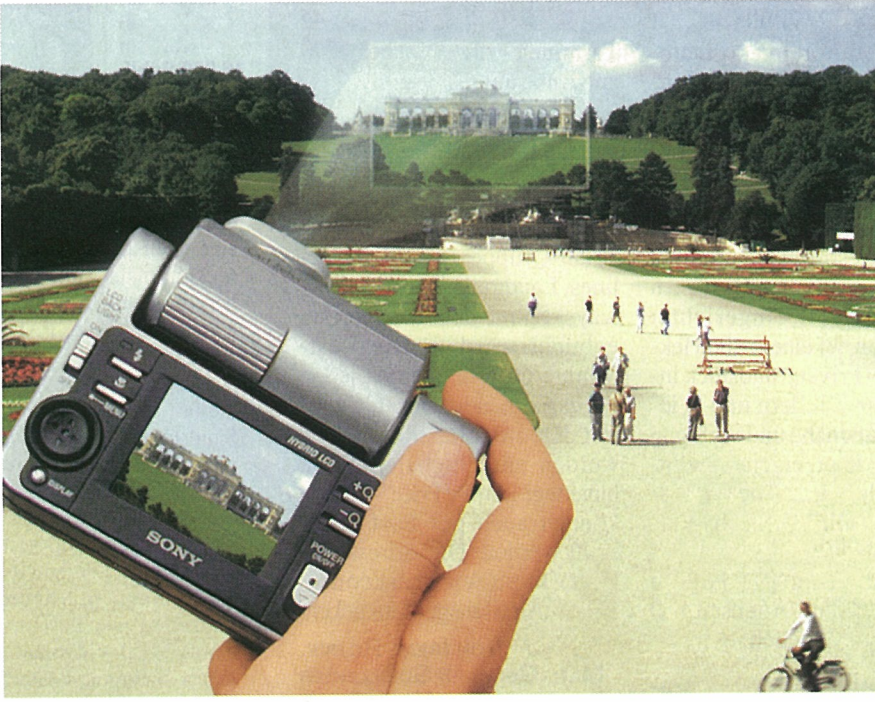
Bir gezide makinenizi yolda geçen birisine verip, resminizi çekmesini istediğinizde bu

Dijital fotoğraf makinelerinde çektiğiniz resmi makinenizin ekranında gördüğünüzden, gözünüzün kapalı olup olmadığını ya da makinenizle resminizi çekenin yaptığı poz ayarını hemen görebilirsiniz. Eğer çekilen resimde gerçekten gözünüz kapalı, ya da ekranda kenarda iseniz, hafızasından siler yeniden denersiniz.

sorular daha çok artar. “Acaba iyi ayarladı mı?” “yoksa butona hiç basmadı mı?”

Dijital fotoğraf makinaları çıkıncaya kadar bu soruların üstesinden polaroid makineler geldi. Ya da gelir gibi yaptı. Çünkü polaroid makineler resminizi size hemen verip sorularınıza cevap verse de, negatiflerinin olmaması ve aynı pozun çoğaltılamaması

en büyük dezavantajı idi. Daha sonra hayatımıza giren dijital fotoğraf makineleri her zamanki gibi teknolojik gelişmelerin ve yıllarca beklemenin olumlu yönlerini taşımaktalar. Dijital makinelerde standart film kullanılmadığından görüntü ekranda olduğu gibi, bilgisayara kaydedilir. Aslında dijital fotoğraf makineleri için küçük bir bilgisa-

yar demek çok yanlış olmaz. Bu makinelerde çektiğiniz resimleri PC'ye aktarabilirsiniz, resim üzerinde oynayabilir, (değişiklik yapabilir) hatta printerinizden fotoğraf alabilirsiniz.

Dijital makinelerde ayarlar standart makinelerden çok fazla olup, arka arkaya seri çekim yapabilirsiniz. Makinenizle ayrıca dijital ve elektronik zoom da yapabilirsiniz.

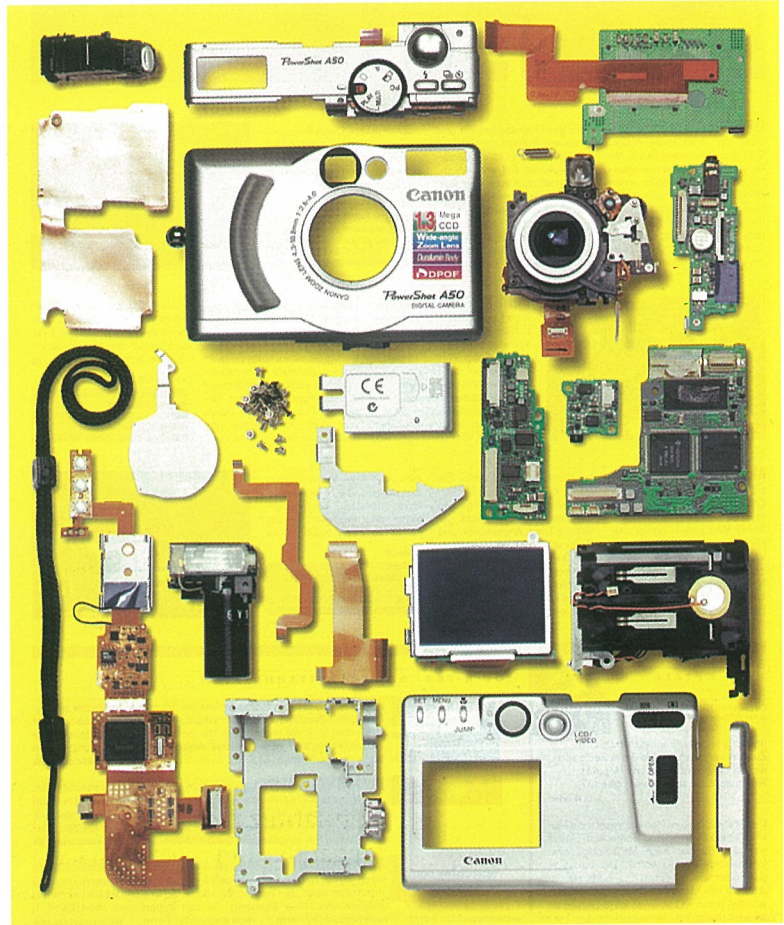
TV'den yapılan fotoğraf çekimlerinde sanki TV'niz arızalıymışçasına bir görüntü görebilirsiniz. Dijital makinelerde ise cihazın seçici anahtarını TV konumuna getirerek ekrandaki senkron bozukluğu giderebilir, hatta TV'den çok net fotoğraflar alabilirsiniz. Dijital makinenizle ikili fotoğraf çekme olanağına da sahipsiniz. Standart bir makinede geri planda görünen bir görüntü ile öndeki görüntüden sadece birisi net olabilir. Dijital makinelerde ise; her

ikisinde ayrı ayrı net olarak çekilip aynı kareye basılabilir.

Yine dijital makinelerde 60 ila 400 arası değişen ASA ayarları ve 28 ile 140 mm arasında değişen objektifler mevcuttur.

Bu makineler saniyede 3-4 kare çekme hızına sahiptirler. Dijital makinelerde kullanılan bataryalar lityum ION türüdür. Ve yeniden şarj edilebilirler.

Bu korkunç özellikleri ile klasik fotoğraf makinelerinin yerini hızla dijital makineler alsa da, antika klasik makineler ile resim çekmekten zevk alanların sayısı küçümsenmeyecek kadar çoktur.

Aerospatiale Füzelerinin Teknolojik Gelişimi

Kemal Kanat

Bir teknoloji devi olan Aerospatiale firması dünyada teknolojik gelişmeler üzerine daima ilklere imza atmıştır. 1952 yılında ilk Taktik Füzeyi; SS10'u imal ettiklerini kamuoyuna duyuran firma büyük tartışmalara yol açmıştır.

SS-11: Avrupanın ilk anti-tank füzesi üretildi. Zırh delici özelliği olan bu füzenin

savaş başlığı çok fonksiyon-
luydu.

CT-41: 1957 yılında Aeros-
patiale ilk defa süpersonik
hızda bir füze olan CT-41 'I

imal etti.

Harpon: ilk uzaktan ku-
mandalı füze üretildi.

AS-33: En kolay sevk ve
idare edilen AS-33 tanıtıldı.

Milan: Yıl 1971 ve Aeros-
patiale ilk olarak anti-tank
füzesini imal etti . Milan adı
verilen ve ikinci jenerasyon
olan bu füze aynı zamanda
ilk tüp konteyner füzesiydi.

Exocet: 1972 yılında bir
Aerospatiale füzesi olan Exo-
cet tanıtıldı.

“ At ve unut” sistemi ile
üretilen bu füze neredeyse
deniz seviyesinde giderek
ve hava savaşlarına yeni bir
boyut getirdi.

İngiltere ile Arjantin'in ka-
pıştığı Falkland savaşında bir
Arjantin uçağından atılan
Exocet, bir İngiliz gemisini
batırmış ve esas ününü bura-
da yapmıştı.

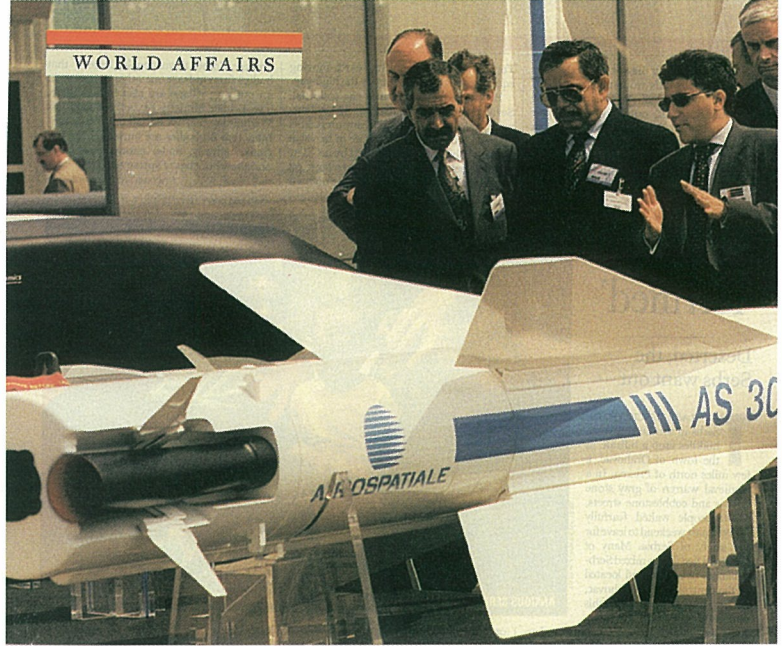

Aerospatiale 1986 yılında yine bir teknoloji devrimi yaptı. Eryn füzesi dünyada ilk ağırlık merkezli thrust kontrollü füzeydi ve denizaltı gibi kapalı bir mekandan açık havaya atılabiliyordu.

İlk antifüze olan Aster füzesi üretildi. Bu bir hava savunma füzesiydi. Bir diğer özelliği ise; ağırlık merkezli Thrust kontrol'e Thrust-vektör sistemi de eklenmişti.

Yıl 1986 Aerospatiale ASMP füzesi Doğu Blokuna karşı batı savunma sisteminde yerini alan standart ilk füze oldu.

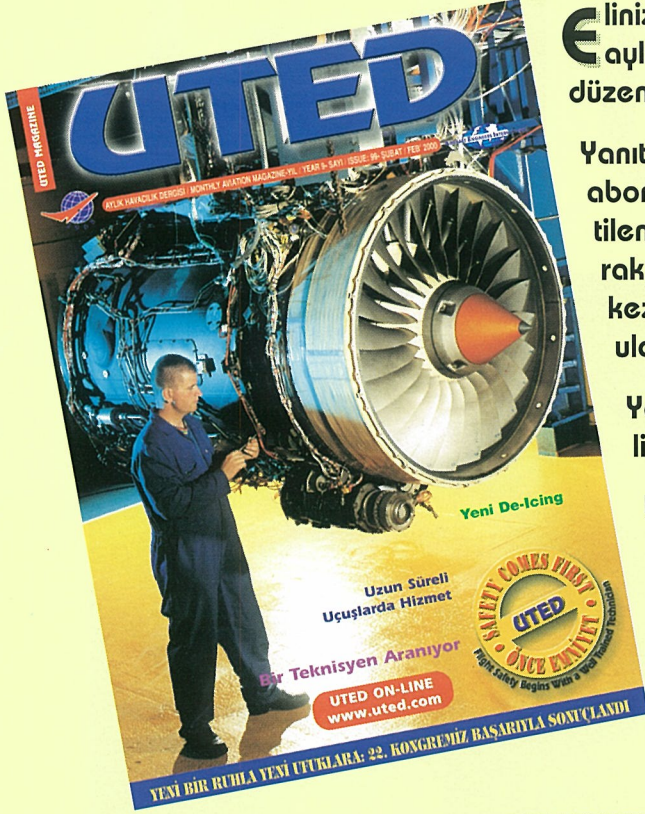
1990'da ilk çift görüntü alabilen Fiberoptik kontrollü füze imal edildi.

Aerospatiale halen günümüzde bir teknoloji devi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

UTED

Elinizde bulunan Uçak Teknisyenleri Derneği'nin aylık yayın organı olan UTED Dergi'ye her ay düzenli olarak sahip olmak ister misiniz?

Yanıtınız evet ise; aşağıdaki formu doldurup, yıllık abone ücreti olan 10.000.000.-TL'yi aşağıda belirtilen banka hesap numaralarından birine yatırarak, dekontunu ve abone formunu, dernek merkezimize faks, posta veya internet aracılığı ile ulaştırınız.

Ya da, derneğimiz adresine başvurarak abonelik işlemlerinizi yaptırabilirsiniz...

UTED Dergi her ay kesintisiz olarak adresinize ulaşacaktır.

UÇAK TEKNİSYENLERİ DERNEĞİ

İstanbul Cad. No: 24 Kat: 5 D:8

Bakırköy/İstanbul

Tel: (212) 542 13 00 / 543 29 74

Fax: (212) 542 13 71

E.mail: uted@turk.net

Web Site: www.uted.com

UTED DERGİ ABONE FORMU

Adınız Soyadınız:

Derginizin gönderilmesini istediğiniz adres:

.....

.....

.....

.....

Posta Kodu:

Telefon&Fax:

BANKA HESAP NUMARALARIMIZ

TÜRKİYE İŞ BANKASI
ÇARŞI BAKIRKÖY ŞUBESİ
İSTANBUL

1006-01233989 NO.LU HESAP

YAPI KREDİ BANKASI
YEŞİLKÖY ŞUBESİ
İSTANBUL

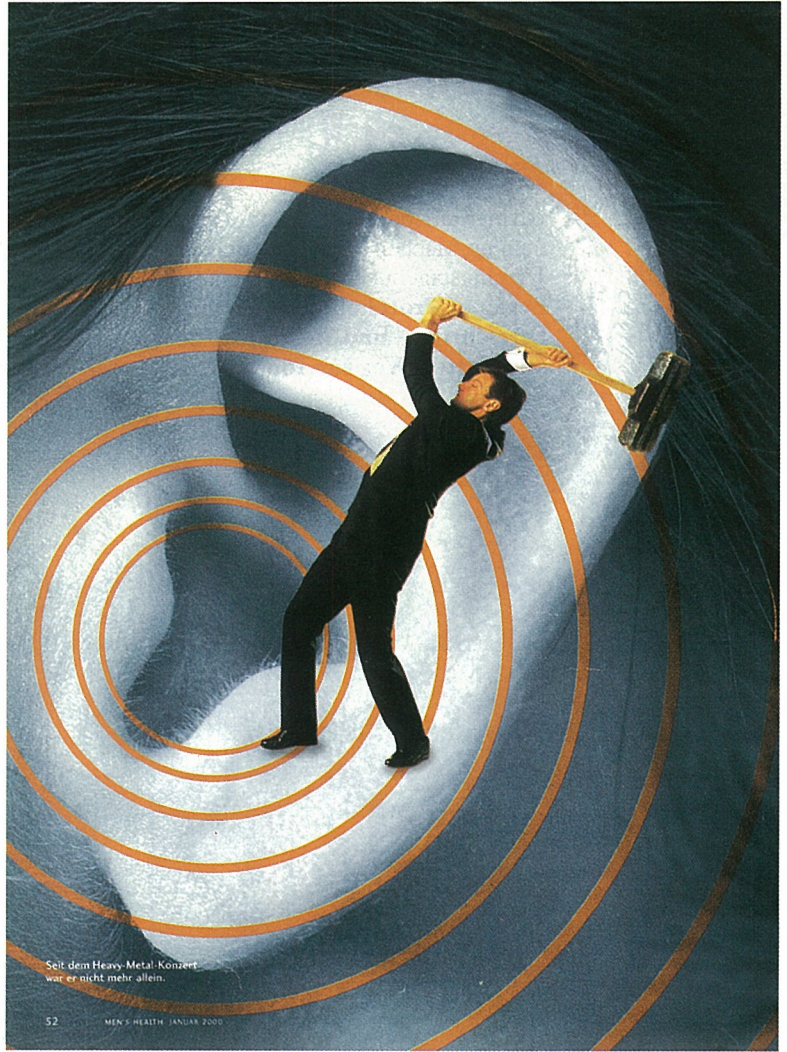
121-304-002080 NO.LU HESAP

Meslek Hastalıkları:

Gürültü!

Aşırı gürültü; işitme kaybı, psikolojik sorunlar ve kardiyovasküler problemlere neden oluyor.

Dünya’da ve Türkiye’de meslek hastalıkları arasında en yaygınlarından birisi gürültü nedeni ile oluşan işitme kaybıdır. Türkiye’de 200 binden fazla gürültü ile oluşan mesleki işitme kaybı vakası kaydı bulunuyor. Gürültünün en büyük etkisi işitme duyusunun azalması veya tamamen kaybolması şeklinde olup, işitme kaybının akustik zedelenme veya travma gibi, dereceleri de bulunuyor.

Gürültülü yerlerde yaşayanlar, ya da çalışanlar, duyma kaybının yanı sıra başka olumsuz etkilere de maruz kalıyorlar; huzursuzluk, uy-

kusuzluk, sinirlilik ve konsantrasyon bozukluğu ise bunlardan bazıları. Ayrıca buna bağlı olarak çalışma ve düşünmenin zayıflaması da

Türkiye’de 200 binden fazla gürültü ile oluşan mesleki işitme kaybı vakası kaydı bulunuyor. Gürültünün en büyük etkisi işitme duyusunun azalması veya tamamen kaybolması şeklinde olup, işitme kaybının akustik zedelenme veya travma gibi, derecelerde bulunuyor.

bunlara eklenebilir. Gürültü, özellikle ders çalışan çocuklarda ya da, beyin isteyen işlerde etkisini daha fazla gösteriyor. Bellek ile ilgili çalışmalar, sözlük öğrenme amacıyla yapılan çalışmalarda gürültünün gösterdiği negatif etki maksimuma çıkıyor.

Gürültünün etkileri bu kadarla da kalmıyor; insanlarda zamanla karakter değişikliğine kadar varabilen etkiler de gösterebiliyor. Olur mu demeyin eğilimi olanlarda so-

runlar ve bunalımlar gürültü yardımı ile artabiliyor.

Yine gürültülü ortamlarda yaşayanlarda; çabuk sinirlenme, kızgınlık ve ani tepki gösterme yüzdesi yükseliş gösteriyor.

Aralıklı ve ani gürültü kişi-

lerde adrenalin deşarjı yaratarak kalp atışını, solunum sayısını ve kan basıncını da artırıyor. Gürültünün sürekli olması ise dikkat azalması ve uyku düzeninin bozulmasına neden oluyor. Çalışılan ortamlarda kulaklık ve koruyucu malzeme kullanılması, evlerde ise mümkün olduğu kadar gürültüden uzak kalınması ve sese karşı pencerele- rin çift cam ile izole edilmesi ilk tavsiyelerden. İzinleri sakın ve sessiz ortamlarda geçirmek, mümkün olduğu kadar sakın davranmak ve sık sık doğada piknik yapmak da önerilerin başında geliyor.

Kökü Eskilere Dayanan Havacılık Sporuna

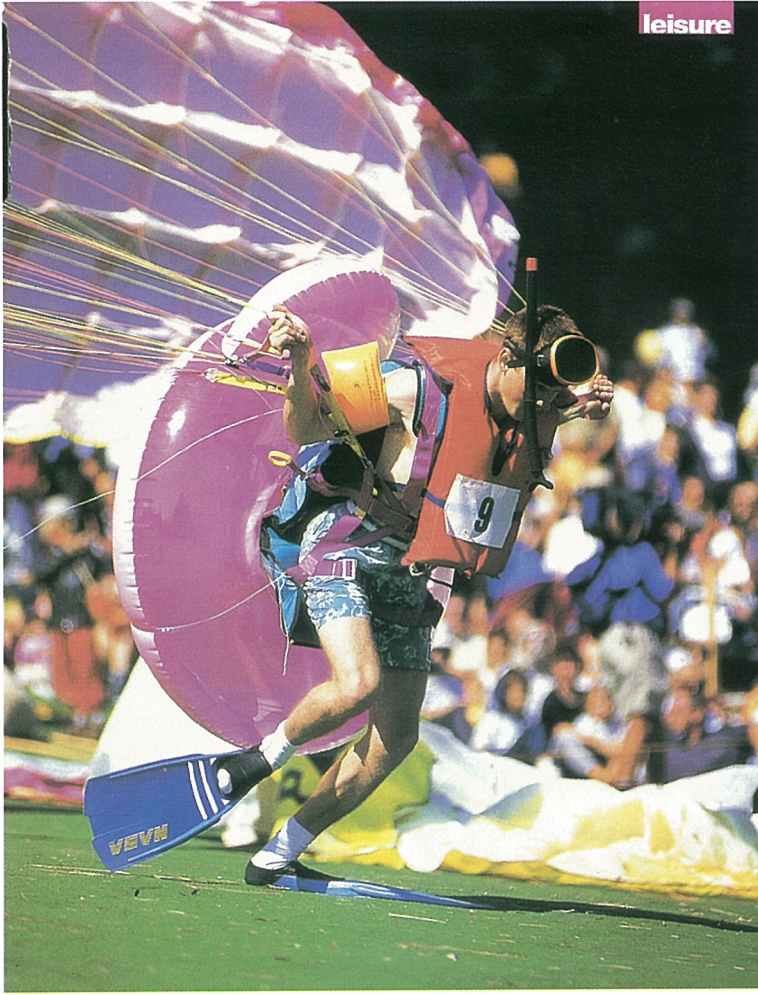
Paraşüt

Paraşüt kökü çok eskilere kadar dayanan bir havacılık sporudur. Ülkemizde ise golf ve hokey gibi geri kalmamış, aksine iyi bir yükseliş tablosuna sahip sporlardandır. Gençlerimizin heyecanı sever korkusuz olmalarından mıdır bilinmez Türkiye paraşütte iyi bir yere sahiptir ve bu spor dalında bir çok yarışmaya da evsahipliği yapmıştır.

Genellikle spora başlangıç olarak kullanılan paraşüt tipi T-10'dur. Bu paraşüt bir kumbe, harness, taşıyıcı kolonlar ve iplerden ibarettir. Genellikle ipek ve karışımından imal edilip, yırtılma veya yanmaya karşı hasarın büyümemesi için dilimler ve par-

çalardan oluşurlar. Bu tip paraşütler kumandasız olup, uçaktan belli bir mesafe uzaklaşınca bir kolon vasıtasıyla otomatik açılırlar. Otomatik olmayan paraşütlerde ise paraşütü açmak için kullanılan "D" şeklindeki kola "Deklanşör" adı verilir. T-

leisure

10'ların haricinde paracommander, parafoil gibi bir çok kumandalı ve akrobasi paraşütleri de mevcuttur.

Paraşüt, eğitimi ve yapılması zor bir spor dalı olup, aynı zamanda oldukça tehlikelidir de. Genellikle yer eğitimi sıkı bir çalışma ile bir haftayı bulmakta, öğrencilere ağaca, yere ve suya düşmeye kadar teorik ve nazari bilgiler verilmektedir. Türkiye'de bu sporu Türk Hava Kurumu vermekte ve her yıl bir çok paraşütçü yetiştirmektedir. Heyecanlı

olduğu kadar zevkli de olan bu sporun serbest, akrobasi

gibi dalları bulunmakla birlikte, son zamanlarda turistik yörelerde yamaç paraşütü çeşidi de oldukça rağbet görmektedir. Paraşütçü olmak istiyorsanız size en yakın Türk Hava Kurumuna gidip bilgi alabilirsiniz.

Sualtı Dünyamız

Önal C.Akbaş
Fijet Üyesi

Sizleri, balıkadam, kaptan ve tanınmış bir su altı fotoğrafçısı olan Sayın Şinasi Bingeli ile beraber üç tarafı denizlerle çevrili ve üzerinde yedi iklim, dört mevsimi bulunan memleketimizin doğa ve tarih dünyasının su altı hazinelerine götürmek ve bu gizemli derinliklerde bir nebze olsun dolaştırmak istedim.

Tam bir yarımada görünümündeki Türkiye km.lerce uzunluktaki kıyı şeridiyle sualtı sporları yapanlara, eşsiz güzellikler ve sonsuz fırsatlarla dolu yepyeni bir dünya sunmaktadır. Her geçen gün popülaritesi biraz daha artan kıyılarımızı dünyanın birçok ül-

kesinden, özellikle Avrupa'dan pekçok dalgıç gelmektedir. Bunlar bu denizlerdeki bilinmeyenleri ve sualtı zenginliklerinizi keşfetme heyecanı içerisinde olan insanlardır.

Evvel bahardan kışın başına kadar Saroz Körfezinden baş-

layarak Alanya'ya kadar ellinin üzerindeki sualtı derneklerine her sene katlanarak gelen dalgıçların sayısı 40 bin civarındadır ve bu rakamın giderek artacağına ait işaretler görünmektedir.

Bu spora katılan ailelerin bütün üyeleri, yetenekleri düzeyinde faaliyetler göstermektedirler. Bu iş için ilk etapda 30 saatlik bir eğitim almak gerekiyor ki bu da 4 teori, 4 uygulamalı ders anlamına gel-

Sularda balıkadam olarak deneyiminiz arttıkça ve diğer dalgıçlarla arkadaşlıklarınız geliştikçe öğreneceğiniz en önemli faktör bu denizlerin altındaki doğanın ve tarihin ne kadar zengin olduğudur. Birkaç tecrübeden sonra bu gizemi keşfetmenin nedenli kolay ve tehlikesiz olduğunu göreceksiniz.

mektedir.

Bu sularda balıkadam olarak deneyiminiz arttıkça ve diğer dalgıçlarla arkadaşlıkları-

nız geliştikçe öğreneceğiniz en önemli faktör; bu denizlerin altındaki doğanın ve tarihin ne kadar zengin olduğu-

dur. Birkaç tecrübeden sonra bu gizemi keşfetmenin ne denli kolay ve tehlikesiz olduğunu göreceksiniz.

Bu faaliyetleriniz esnasında ilginizi çeken yeni güzellikler bulacak, hayretiniz arttıkça da bu işin sizi daha ileri sürüklediğini fark edeceksiniz.

Siz, bir sualtı avcısı ya da deniz diplerinde kabuk toplayan koleksiyoner veya bu mavi

dünyanın büyüsunü ve güzelliklerini sergileyecek bir fotoğrafçı olabilirsiniz, dalışlarınız esnasında sualtı dünyasının jeolojik yapısı dikkatinizi çekebilir, dalma konusundaki bilgi ve kabiliyetiniz sizi sualtı arkeolojisine de götürebilir. Batık-

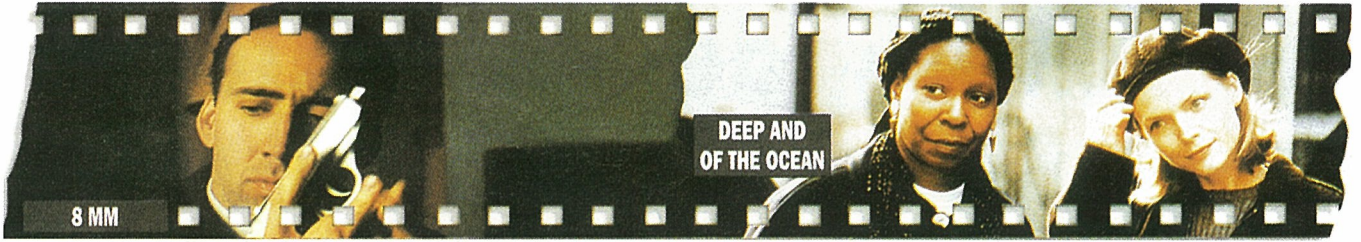
ları araştırır ve onları inceleme imkanı da bulabilirsiniz.

Kaptan Bingeli memleketimizde bu gaye ile kurulmuş olan ilk dalış merkezinin sahibi ve toplam 170 hocadan birisidir. Civar sularda yüze yakın batığın bulunduğu dolayısıyla bir sualtı müzesi kurulmasının denizaltı turizimi yönünden olumlu sonuçlar vereceğini de belirtiyor.

Bugün sualtı sporları konumundaki en etkin yerlerin Batı Anadolu sahilleri ve civarlarının olduğunu 1985 senesinde dalışın (sucuba) serbest bırakılmasından itibaren ilk defa Bodrum'da kurulmuş dalış kulüplerine gruplar halinde gelen dalgıçların sualtı zenginliğini görmek için defalarca gelip daldıklarını ve buralardan kopamadıklarını anlatıyor.

Yeni keşiflerini bekleyen ve dalgıçların ilgisini çeken, bizim berrak sularımıza gelecek olanlara rastgele ve iyi dalışlar...

"ROMEO ÖLMELİ" LİDERLİĞE OTURDU

TÜRKİYE	Oynadığı	Haftalık
Top ten	Hafta	Hasılat (bin TL)
1 Romeo Ölmeli	1	87.168.950
2 İkimizin Hikayesi	5	70.168.950
3 28 Gün	2	69.558.250
4 Haykış	3	18.046.500
5 Şahane Bekar	4	17.976.750
6 Pokemon	8	12.310.400
7 Cennetin Ötesi	1	9.829.000
8 Annem Hakkında Herşey	10	7.503.250
9 Sevimli Haydut	6	5.791.500
10 İkisini de Sevdim	2	5.659.000

AMERİKA	Oynadığı	Haftalık
Top ten	Hafta	Hasılat (dolar)
1 Hollow Man (2000)	1	26.414.386
2 Nutty Professor II: The Klumps	2	18.166.965
3 Space Cowboys	1	18.093.776
4 Coyote Ugly	1	17.319.282
5 What Lies Beneath	3	13.808.388
6 X-Men	4	6.762.378
7 Scary Movie	5	4.248.067
8 Perfect Storm	6	3.976.870
9 The Kid.	5	2.989.675
10 The Patriot	6	2.317.507

Kaynak: Warner Bros

En Çok Satan Yerli Albümler

1 Hande Yener

Senden İbaret

2 Harem

Rhythm Color

3 Erkan Oğur

Anadolu Beşik

4 Candan Erçetin

Elbette

5 Sezen Aksu

Deliveren

EN ÇOK SATAN YABANCI KASETLER

1 Metro Wild Party Hits

2 Fanta Hits

3 Julio Iglesias-Noche De Cuatro Luras

4 Britney Spears-Ooops I did again

5 Bon Jovi-Crush

Martı Kitabevi

EN ÇOK SEYREDİLEN VCD FİMLERİ

1 Büyük Vurgun

şim Evleniyor

2 Matrix

7- Travma

3 Geçmişin

8- Geçmişin

Gölgesinde

Gölgesinde

4 Blair Cadısı

9- Özgür Willy 3

5 Kaçak Gelin

10- Zorro

6- En İyi Arkada-

EN ÇOK SATAN KİTAPLAR, MARTİ KİTABEVİ

- 1- Kızıla Boyalı Saçlar-Kostos Mourselas/Om Yayınları
- 2- Yüçbaşı Corelli'nin Mandolini-Louis de Bernteres-YKY
- 3- Gülden Kale Düştü-Ahmet Karacılar/Doğan Kitapları
- 4- Silüetini Sevdiğimin Türkiye'si-Faruk Bildirici/Doğan Kitapları
- 5- Füreye-Ayşe Kulin/Remzi Yayınları

- 6- Kara Firavun-Christion Jacq/Arion Yayınları
- 7- İnsanlar Tanıdım- Mihri Belli/Doğan Kitap
- 8- Salkım Hanımın Taneleri-Yılmaz Karaköyünlü/Doğan Kitapları
- 9- Sultan Galyef-Atilla İlhan/Bilgi Yay.
- 10- Duygu Sapması-Yues simon/Everest Yay.

Teknolojide Yenilikler

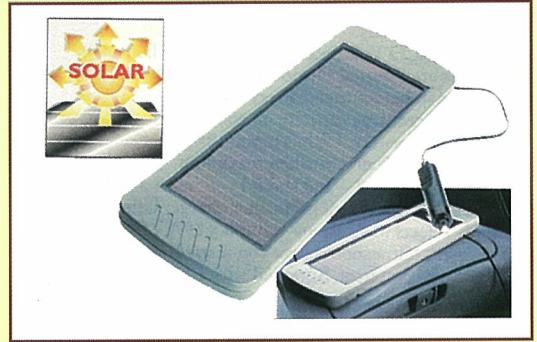
Zamanla Yarışanlara Şaşmaz Saat

Bu ayki ürünlerimizden birisi bir saat. Bu tabii ki sıradan değil, bir atom saati: Canesium-Atomic yapıda ve radyo kontrollü olan bu saat, sinyalinin merkezden alarak kendisini otomatik olarak güncelleştiriyor. 1 milyon yılda (+/-) 1 saniye hata payı olan saatin pilini taktığınızda kendisi saniyesine kadar değişerek o anki değerlere geliyor. Yaz/ kış saat uygulamalarına da otomatik olarak güncellenen bu saat, aynı zamanda tekrarlı

alarma ve geri plan aydınlatma özelliklerinede sahip. Yolculuklar ve önemli anlar için kullanabileceğiniz saatin fiyatı 24.95 pound.

Güneş Pili

Uzun süreli bir tatile çıktığınızda, ya da arabanızdan uzakta kaldığınızda arabanızın bataryası zayıflayacak ve alarminiz ile kapıların açılması, hatta otomobilinizin çalışmasında sorunlar çıkacaktır. Bu gibi sorunlarla uğraşmak için bu solar (Güneş) pilini arabanızın ön konsoluna koyup, kablосunuda çakmak soketine takarak bırakabilirsiniz. Gündüzleri Güneş ışığını elektrik enerjisine çevirerek bataryanızı gün boyu dolduracak olan bu sistem, alarminizin devrede kalmasını sağlayacak. Tatil dönüşünde arabanızı çalıştırmada da sorun yaşamayacaksınız.

Matkaplar İçin Toz Toplayıcı

Bir yerde matkap varsa orada toz ve kirlilikte var demektir. Temiz bir yerde matkap kullanılması ile oluşan toz ve partikülleri temizlemek, neredeyse işi yapmaktan daha fazla zaman alır. Yeni çıkan bu toz toplayıcı ile kirliliğin önüne geçmek mümkün. Matkabınızın ucuna takacağınız bu aparat ile 4 milimetreden 10 milimetreye kadar her çaptaki matkap ucunuz ile delik delerken oluşacak tozları toplayabilirsiniz. Bir delik delerken çıkan toz ve partiküllerin % 95' ini toplayan bu aparat çevrenin kirlenmesine engel olup, temizliğin kolayca yapılmasını sağlıyor. Kapalı bir döner fırça sistemine dayalı olan aparatın fiyatı 5.95 pound.

BİR SORU BİR YANIT

Soru: *Yabancı ülkelerde, özellikle Amerika'da rüzgar santralleri oldukça yaygın olmasına rağmen, neden Türkiye'de rüzgar santrallerini göremiyoruz?*

Yanıt: Yabancı ülkelerde özellikle Amerika'da bol miktarda mevcut olan rüzgar santralleri elektrik enerjisi üretmek ve entelkonekte sisteme destek vermek için kullanılır. Bizde ise kullanılmamasının ya da az kullanılmasının nedenleri çok olmakla birlikte, rüzgarlarımızın düzensiz olması en büyük etkidir. Böyle olduğu halde düzenli rüzgarlar alan bölgelerimiz de mevcuttur. Santral kurulma ve bakım masraflarından dolayı şuana kadar bu sisteme eğilimmemiştir.

Türkiye'nin ekonomik olarak kullanılabilir 50 milyar kilowatt saatlik rüzgar enerjisi kapasitesi bulunmaktadır. 600 kilowatt gücünde bir rüzgar santrali kurabilmek için 600-700 bin dolarlık bir yatırım yapmak gerekiyor. Bu sadece bir rüzgar gülü ünitesinin maliyetidir. Yeni tip tribünlerin 1 megawatt hatta 2 megawatt gücünde olanları vardır. 1 megawattlık bir ünitenin montajı ve çalışması için gerekli alan 100 metrekaredir. Rüzgar santrallerinde elektriğin birim maliyeti 5.5-7 cent arasında değişir. Maliyeti arazinin yapısı, kirası, iletim hatlarının uzunluğu ve rüzgar verimliliği gibi çeşitli faktörler etkiler.

Türkiye'de rüzgar enerjisinin kullanılmamasının bir nedeni de rüzgar santrali için gerekli olan arazidir. Yakın za-

mana kadar kurulmasında SİT alanları içerisinde izin verilmezken, artık Kültür Bakanlığı 1,2 ve 3. Derece doğal SİT alanları ile 3 üncü derecede arkeolojik SİT alanları içine de rüzgar santralleri kurulmasına izin verdi. Daha önce 3 üncü derecede doğal SİT alanları için verilecek izin ile limit artırılmış ve rüzgar santrallerinin yolu açılmış oldu.

UTED ÜYELERİNİN YARARLANABİLECEĞİ

ANLAŞMALI TESİSLER

TESİS ADI	İNDİRİM FİYATI	ADRES/TELEFON
Yalçınar Çanta	Peşin %25 Kredi Kartı %15	Ebuziya Cad. Marmara Çarşısı No: 85 Bakırköy/İstanbul Tel: (0212) 570 71 89
Bakırköy Spor Vakfı Tesisleri (Varan Tesisleri)	Bar, Sauna, Kafeterya Kuaför (Bay/Bayan) Kendi Üyeleriyle Aynı	Rio De Jenario Cad. 3. Kısım Karakol Karşısı Ataköy/İstanbul Tel: (0212) 559 01 82/83
Bakırköy Spor Vakfı Tesisleri	Basket, Voleybol, Tenis, Yüzme Kendi Üyeleriyle Aynı	" "
Deniz Mefruşat	%20	Bağdat Cad. No: 258 Caddebostan/Göztepe Tel: (0216) 385 86 85
Citadel Hotel	Single Oda (Basılı Liste Fiyatı Üzerinden) %50 Double Oda (Basılı Liste Fiyatı Üzerinden) %50 Akşam Yemeği (Limitli yerli içki dahil) 8.000.000	Kennedy Cad. Sahil Yolu No: 32 Ahırkapı/İstanbul Tel: (0212) 516 23 13
Akdemir Dekorasyon	D. Duvara Halı ve PVC Yer Kaplama, Mikro Jaluzi, Dikey Perde, Stor Perde, PVC Doğrama	Tel: (0212) 572 30 78 (0212) 572 17 41
Galleria Bowling	Bowling Salonunda Hafta İçi Gündüz %20, Akşamları %10	Galleria Ataköy Tel: (0212) 661 03 22

Not: Bu tesislerden faydalanabilmeniz için; UTED üye kartınızı mutlaka yanınızda bulundurmanız gerekmektedir.

Kendini yönet, dünyayı yönetecek gücü bulursun.

Sen henüz daha gençsin oğlum, yıllar geçtikçe zaman değişecek ve bugünkü düşüncelerin değişecektir. Onun için çok önemli konularda yargıç olmaktan çekin.

Saygı olan yerde korku olur; ama korku olan yerde her zaman saygı olmaz.

İnsan, her şeyin en kutsalı olduğu gibi , en kötüsüdür de

Kötülüklerin ilki ve en büyüğü, haksızların cezasız kalmasıdır.

Kendini idare etmesini bilmeyenler, kendi yurttaşlarını yönetmek iddasında bulunamazlar.

Platon

Yunan filozofu

(İÖ 427-347)

Acı çekmedikçe, insan kendi kendini tanıyamaz.

Dünyada en büyük yoksulluk, arkadaşsız kalmaktır.

Alfred de Musset

Fransız şair ve yazarı

(1810-1922)

Başkalarının mutluluğu üzerine en fazla kaygı gösterir görünürlerin kendileri en kötü dostlardır.

Babanın erdemleri, çocuklarının servetidir.

Ahlak, insanla beraber ve onun içinde doğar.

İçinde yalan olmayan bütün tarih kitapları sıkıcı ve usandırıcıdır.

Alçak gönüllülük, kendi gerçek değerini anlamaktır.

Ayakkabım yok diye üzülyordum, ayakları olmayan bir çocuk görene kadar.

İnsanlar, dünyanın kendileriyle biteceğine inanma eğilimi taşırlar.

Anatole France

Fransız Yazarı

(1884-1924)

Hiç bir insanın kalbindeki vicdan kadar korkunç bir tanık ya da onu bu kadar dehşetle itham eden bir yargıç yoktur.

Polybiyos

Yunan tarihçisi

(İÖ 205-120)

İnsan herşeyin ölçüsüdür.

Protagoras

Yunan filozofu

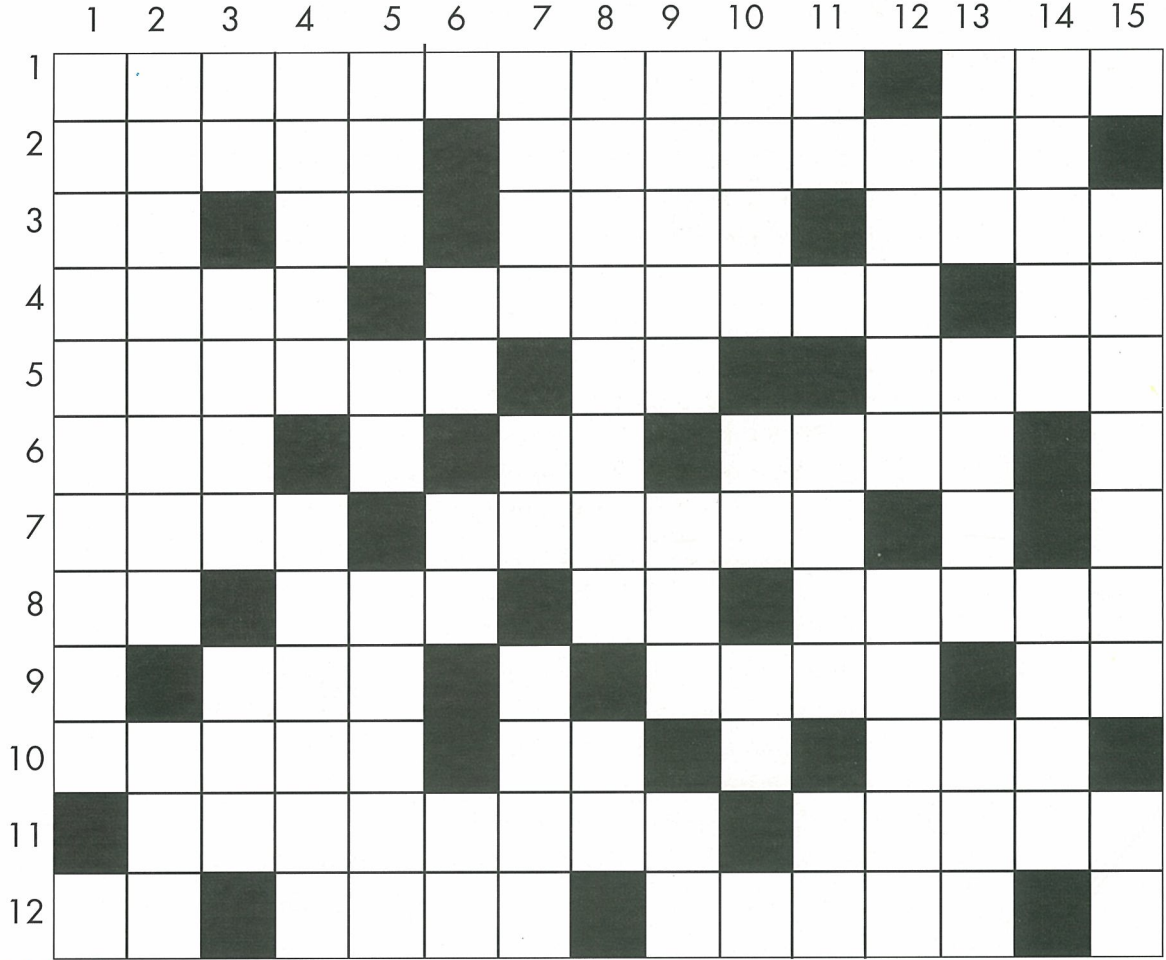
(İÖ 485-410)

Elde edilmesi güç olan herşey genellikle öteki insanlarca kolayca küçümsenir.

Ptolemaios

Yunan coğrafyacı ve matematikçisi

(İÖ 108-168)

Soldan Sağa: 1- Kitaplara aşırı ölçüde düşkünlük, hastalık ölçüsüne varan kitap sevgisi,- Değersiz, önemli olmayan, aşağı, 2- Bir erkek adı,- Pink Floyd'un bir albümü, 3- Berilyumun simgesi,- Bir nota,- (Tersi) Geniş tepsi,- "Meg..." (aktiris), 4- Bir çiçek,- İstanbul'un eski adlarından birisi,- Mobildenin simgesi, 5- (Tersi) "Murat..." Son yıllarda yıldızı parlayan şarkıcı,- Su,- Erkek, erkişi, 6- Silahlarda namludaki girinti,- Bir soru eki,- (İngilizce) oyun, 7- Şair, halk sanatçısı,- Fransa'da bir şehir, 8- Radyolardaki bir yayın bandı,- Apansız,- Mağara,- Sarıklı din bilginleri, 9- Hitit,- Japonca "saldır" anlamında bir kelime,- Bir organımız, 10- Bir çiçek (Nilüfer çiçeği),- Bir şart edatı,- Geniş olmayan, 11- Kısa namlulu hafif bir tüfek,- Kaçma, kaçış, 12- Ayak,- İnatçı,- Avrupa'da bir başkent.

Yukarıdan Aşağıya: 1-Kitapsever, 2- Ülkücülük,- Rusya'da bir ırmak, 3- Brezilya'nın trafik işareti,- Sancak,- İspanya'daki Bask bölgesi için savaştan bir terör örgütü, 4- (Tersi) Birisine bir başkasının güvenilirliği için onay verme,- İnsanın yaradılış özelliği, 5- Bir peygamber,- İlave,- Bir ay adı, 6- Beyaz,- (Japonca) iki sayısı,- Bir işaret sıfatı, 7- Büro,- Su,- Sözleşme, 8- Küçücük,- Mağara, 9- ".... Ekberg" (aktrist),- Kısaca Trinitrotolüen (bir patlayıcı),- Bir haber ajansımız, 10- Amerika Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi,- Germenyumun simgesi,- Ateş, 11- Vilayet,- Eski bir devlet,- Çok eskiye denir, 12- İngilizce krema,- "Usama bin",- (Uluslararası) terörist, 13- Can çıkar, o çıkmaz,- Bir hayvan,- Aramaktan emir, 14- Tedavi,- Otlak, 15- Ad belirterek yapılan,- Endonezya'nın plaka işareti.

Geçen Sayının Cevapları: Soldan Sağa: 1- Fodul,- Rab,- Kavaf, 2- Olamaz,- Necip,- Sa, 3- Riva,- Urebi,- Akar, 4- Ova,- İmamevi,- Ale, 5- Zelim,- Koramiral, 6- Rıfat,- Nu,- Ada, 7- SS,- Ateş,- Hilekar, 8- Atak,- Lolita,- Un, 9- Monalisa,- Etalon, 10- Anita,- Ozan,- Safa, 11- Nem,- Kanalet,- Kel, 12- Alev,- Rakam,- La.

Yukarıdan Aşağıya: 1- Foroz,- Samani, 2- Oliverstone, 3- Davalı,- Anima, 4- Uma,- İfakat, 5- La,- İlat,- Lake, 6- Zum,- Teli,- Av, 7- Rak,- Şoson, 8- Anemon,- Lazar, 9- Beberuhi,- Ala, 10- Civa,- İtenek, 11- Ki,- İmalat,- Ta, 12- Apa,- İde,- As, 13- Karakulak, 14- Asala,- Anofel, 15- Fareler,- Nala.

Göklerde

25

Yıl

KTHY Büroları:

Genel Müdürlük: 228-3901

Lefkoşa: 228-3045

Mağusa: 366-7799

Girne: 815- 2513

Ercan: 2314639

Londra: +44 1717 930 4851

Frankfurt: +49 69 242 6400

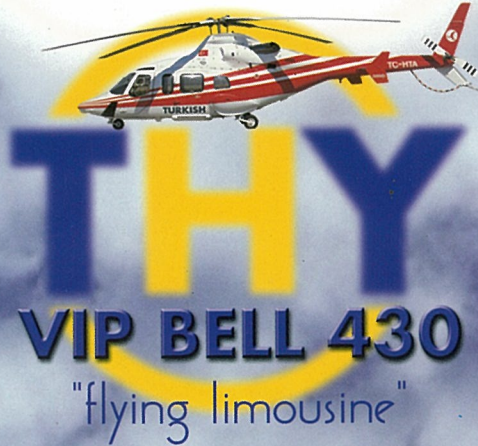
ÇOK ÖZEL

ÇOK ÖZEL KİŞİLERİ, ÇOK ÖNEMLİ ANLARDA;
OTOMOBİLE YETİŞMENİN İMKANSIZ OLDUĞU,
ÖZEL UÇAK PİSTİNİN OLMADIĞI YA DA
UZAK KALDIĞI BİR NOKTAYA,
ZAMANINDA ULAŞTIRMAK...

THY'NİN YENİ VIP SERVİSİ BU AMACI TAŞIYOR.

THY, VIP BELL 430 HELİKOPTERİYLE,
ZAMANI ÇOK DEĞERLİ OLAN SİZLERE
BU ÇOK ÖZEL DURUMLARDA DA GÜVENLİ,
KONFORLU VE HIZLI BİR UÇUŞ KEYFİ YAŞATIYOR.

ŞİMDİ, GÜNDOĞUMU VE GÜNBATIMI ARASINDA,
GÖKYÜZÜNDE; PİLOTLARI, YOLCULARI VE
AMACI ÇOK ÖZEL BİR
HELİKOPTER VAR...

REZERVASYONLARINIZ İÇİN
UÇUŞ HAREKAT KONTROL MERKEZİ TEL: (0212) 573 99 18 - 573 96 84 - 663 40 48 FAKS: (0212) 663 49 33
REZERVASYONLARINIZI THY BİLET SATIŞ BÜROLARI VE THY AGENTELERİNDEN DE YAPABİLİRSİNİZ.

TÜRK HAVA YOLLARI

